

Presa canarion / kanariandoggin jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2021-2025

Hyväksytty rotuyhdistyksen yleiskokouksessa 05.11.2019
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 25.11.2019
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 16.12.2020

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	3
2. RODUN TAUSTA.....	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	7
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	20
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	20
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	20
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	24
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen.....	25
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	26
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	26
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	41
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	43
4.3.4 Lisääntyminen.....	45
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	45
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	45
4.4. Ulkomuoto.....	46
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	53
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	54
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	54
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	54
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	55
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	56
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	56
7. LÄHTEET.....	57
8. LIITTEET.....	57

1. YHTEENVETO

Presa canario on molossirotu joka on kotoisin Kanarian saariryhmän Teneriffan ja Gran Canarian saarilta. Rodun uskotaan syntyneen saarten alkuperäisen muinais espanjalaisen karjakoiran "majoreron" risteytyessä saarille tuotujen muiden molossikoirien kanssa. Ensimmäinen presa canario tuotiin Suomeen vuonna 2002 ja ensimmäinen suomalainen canariopentue syntyi vuonna 2006 (joskaan tästä pentueesta ei sukua jatkanut yksikään, joten voidaan sanoa että rodun kasvatus alkoi Suomessa seuraavana vuonna 2007)

Presa canario on harvalukuinen ja suhteellisen harvinainen rotu koko maailmassa, joten ymmärrettävästi myös Suomessa geneettinen populaatio on suppea. Ulkomailta siitoskoiria tuodaan jonkin verran, mutta näiden käyttöä rajoittaa mm. terveystulosten puuttuminen sekä niiden tulkintojen eroaminen kotimaisesta tulkinnasta (luotettavuus). Presa Canarioiden rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet vuosien 2014-2018 aikana välillä 35kpl – 48 yksilöä vuodessa. Tällä hetkellä presa canarioita on kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan rekisteröity yhteensä 523 yksilöä joista tuontikoiria 84kpl. Populaation pienuus tulee edelleen huomioida rodun jalostuksessa eli tavoitteena olisi saavuttaa mahdollisimman laaja geenipohja. Tiivis yhteistyö ulkomaalaisten kasvattajien kanssa on toivottavaa ja auttaa pitämään geenipoolin kohtuullisen suurena. Koiria tulee tuoda harkiten eri linjoista. Koirien hankinnassa on huomioitava rodun kotimaassa käytettävä linjasiitos ja terveystulosten eroaminen kotimaisista.

Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on koota yhteen mahdollisimman kattavasti kaikki oleellinen tieto presa canario -rodun historiasta, nykytilasta sekä luoda pohja terveempien presa canarioiden jalostukselle. Jalostuksen painopisteitä ovat terve rakenne sekä itsenäiseen työskentelyyn jalostetulle koiralle tyypillisen luonteen ja käyttöominaisuuksien vaaliminen. Toki myös ulkomuodon jalostus on tärkeää jotta presa canarion edelleen erottaa muista molossikoirista, mutta ulkonäköiseikat eivät koskaan saa mennä jalostuksessa terveyden edelle. Kasvattajien tulisi kiinnittää huomiota kokoon, joka rodulla on ollut kasvusuunnassa ja pitää mielessä rodun alkuperäinen käyttötarkoitus. Liioitellun raskas rakenne vaikeuttaa paitsi rodunomaista, ketterää ja joustavaa liikettä, se altistaa myös terveysongelmille. Erittäin suurikokoisten koirien jalostuskäyttöä tulisikin harkita tarkoin, jottei koirien koko suurene entisestään. Jos muutoin terve jalostuskoira on kooltaan liian suuri, on vastinpariksi valittava kooltaan ihanteellinen yksilö.

Luonteissa ehdotonta on hyvä hermorakenne eikä arkoja tai aggressiivisiä koiria saa käyttää jalostukseen. Rodunomaista luonnetta (rauhallinen, itsevarma, hieman etäinen) tulee jalostustyössä vaalia. Erilaisten luonnetta mittaavien kokeiden käyttäminen jalostuksen tukena on suositeltavaa. Nämä antavat tietoa paitsi kasvattajalle itselleen, myös rotuyhdistykselle rodun sekä eri linjojen luonteenlaaduista.

Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on myös jakaa tietoa rodusta kiinnostuneille sekä pohtia rodun nykytilannetta eri näkökulmista. Presa canarioista on jonkin verran saatavilla tutkimustuloksia kennelliiton järjestelmästä ja koiria tutkitaan ylipäänsä kohtalaisesti, usein vähintäänkin lonkat ja kyynäreet. Lisäksi rodulle omistautuneet harrastajat keräävät epävirallisia terveystuloksia julkiseen taulukkoon (myöhemmin JTO:ssa *epävirallinen terveystilasto*) ja niitä onkin ilmoitettu sinne varsin kattavasti. Kyseinen taulukko löytyy rodun facebook -ryhmästä **Suomen Canariot (Finland Canarios)**. Yhdistys myös kannustaa koiranomistajia kuvauttamaan koiriansa sekä järjesti kaksi ryhmänäytteenottoa Hannes Lohen geenitutkimusta varten vuonna 2019. Näiden lisäksi yhdistys tuki rahallisesti canarioiden luonnetestejä ja MH-luonnekuvauksia vuonna 2020-2021.

Rotuyhdistys toivoo, että rodun kasvatustyö tulee olemaan vastuuntuntoisten kasvattajien käsissä. Kasvattajien täytyy pyrkiä kasvatustyössään jokaisen pentueen kohdalla miettimään, miksi kyseinen yhdistelmä tehdään ja mitä annettavaa sillä on rodulle. Täydellistä koiraa tai pentuetta ei ole olemassa, mutta kasvattajien tulee pyrkiä siihen, että yhdistelmästä syntyvät pennut ovat vanhempiaan parempia. Haastavan rodun ollessa kyseessä täytyy kasvattajien pyrkiä kasvattamaan mieluummin laatua kuin määrää ja pyrkiä myymään pennut vastuuntuntoisiin koteihin joissa ymmärretään rodun haastavuus sekä sen erityisvaatimukset arjessa, mm. mahdollinen koira-aggressiivisuus. Koska presa canario on voimakas ja vaativa koira sen soisi päätyvän mieluummin harrastavaan kotiin kuin ainoastaan seurakoiraksi.

Kasvattajien sekä harrastajien välien soisi olevan mahdollisimman avoimet ja erilaiset uhkakuvat sekä ongelmat rodun parissa tulisi nostaa avoimesti esille ja levittää realistista ja asiallista tietoa rodun ominaisuuksista.

Jalostuksen tavoiteohjelma tiivistettynä:

- terveyden ylläpitäminen ja edistäminen
- hyvän ja terveen rakenteen säilyttäminen
- alkuperäiseen käyttötarkoitukseen soveltuvan luonteen sekä vahvan hermorakenteen säilyttäminen
- yksilöiden koon kasvun hillitseminen
- geenipoolin laajuuden säilyttäminen ja laajentaminen
- lisätiedon kerääminen Suomen kanariandoggikannasta (luonne, terveys)

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Molossirotu, joka on kotoisin Kanarian saariryhmän Teneriffan ja Gran Canarian saarilta. Rodun uskotaan syntyneen saarten alkuperäisen muinaisespanjalaisen karjakoiran "majoreron" risteytyessä saarille tuotujen muiden molossikoirien kanssa. Näistä risteytyksistä kehittyi alueelle ominaisia mastiffityyppisiä koiria, jotka olivat kohtuullisen kookkaita ja väriltään juovikkaita tai kellanruskeita valkoisin merkein. Ne olivat selvästi molossityyppisiä mutta silti ketteriä ja voimakkaita, temperamentikkaita, karskeja, toimeliaita ja uskollisia. 1600- ja 1700-luvulla näiden koirien määrä lisääntyi huomattavasti. Koirat mainitaan usein historiallisissa teksteissä, etenkin alueellisissa lähteissä ("Cedularios del Cabildo"), joissa niitä kerrotaan käytetyn erityisesti vahteina ja karjalaumojen vartijoina. Koska kanariansaarilla ei ollut paljon metsästettävää eikä varsinkaan verisiä taisteluita, käytettiin koiria pääasiassa vahtikoirina suojelemassa maatiloja ja karjaa. Jalostuksen tavoitteita asetettaessa hyvä metsästysvaisto ja taisteluhaluus sai väistyä valppauden ja lujahermoisuuden tieltä.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Presan canarion geenipoolin oletetaan muodostuneen Kanariansaarten oman fuerteventuralaisen karjakoiran eli majoreron ja alano espanjolan risteytyksestä. Alun perin jalostukseen käytettiin koiria joilla oli työkoiralle sopiva luonne eikä ulkonäköön niinkään kiinnitetty huomiota. Vasta kun FCI tunnusti rodun (tuolloin dogo canario), alettiin sitä jalostaa ns. "ulkonäkö edellä" jolloin näyttelytyypistä tuli vanterampi ja näyttävämpi perro de presa canarion säilyessä enemmän ns. työkoiratyypisenä niin ulkonäöltään kuin luonteeltaankin. Myös näiden kahden rotumääritelmät jonkin verran erosivat toisistaan (mm. värit ja koko, näyttelytyypin ollessa massiivisempi)

Eri linjat

FCI:n vuonna 2011 hyväksymässä dogo canarion rotumääritelmässä ei enää viitattu metsästyskoiraan. Jotkut vanhat koirankasvattajat eivät halunneet pitäytyä FCI:n rotumääritelmässä vaan jatkoivat kanariandoggin kasvatusta omien mieltymystensä mukaisesti presa canario -nimellä. Nämä kasvattajat halusivat kasvatustyössään vaalia alkuperäistä kanarialaista työkoiraa ja sen käyttöominaisuuksia. Espanjan maa- ja metsätalousministeriö tunnusti rodun presa canario -nimisenä toukokuussa 2001.

Vuonna 2018 Espanjan kennelliitto hyväksyi rodun nimen muutoksen dogo canariosta presa canarioon. Rodun nimen muutos ei miellyttänyt kaikkia presakasvattajia, sillä he kokivat että nyt niputettiin yhteen kaksi eri rotua (ulkonäkö edellä jalostettu dogo ja työominaisuuksien pohjalta jalostettu presa) ja jotkut "työlinjaisten" kasvattajat alkoivatkin käyttää koiristaan alkuperäistä perro de presa -nimeä erottaakseen edelleen työlinjaiset koirat FCI:n hyväksymästä rodusta. Linjojen jakautuminen onkin myös jonkin verran kiistelty aihe, sillä samoja koiria voi löytyä molempien rotujen/linjojen koirien sukupuista.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Rotua harrastava yhdistys on Suomen Seurakoirayhdistyksen alaisuudessa toimiva, vuonna 2011 perustettu Dogo Canario Finland ry. Rodun nimen vaihduttua Dogo Canario Finland ry muutti nimensä Presa Canario Finland ry:ksi. Vuonna 2019 Presa Canario Finland ry:een kuuluu 24 jäsentä (ml.kannatusjäsenet, perheenjäsenet sekä kasvattijäsenet).

Presa Canario Finland ry:n hallituksen muodostaa puheenjohtaja, sihteeri sekä kolmesta (3) seitsemään (7) varsinaista jäsentä. Ennen hallituksen valintaa kokous päättää tulevan hallituksen koosta jolloin jäsenten lukumäärää voidaan vaihdella muun muassa sopivien ehdokkaiden lukumäärän mukaan. Muut toimet (kotisivupäivittäjä, rahastonhoitaja) on jaettu yleensä hallituksen jäsenten kesken sen mukaan, mihin kelläkin on parhaat edellytykset tai osaaminen. Hallituksen toimintakausi on kaksi (2) vuotta.

Presa Canario Finland ry on perustettu 2011 eikä sillä ole (ollut) jalostustoimikuntaa tai jalostuksesta vastaavaa työryhmää, sillä kyseiseen toimeen on ollut hankalaa saada asiaan vihkiytyneitä ja siitä riittävästi kiinnostuneita henkilöitä. Osittain tämän vuoksi myös rodun ensimmäinen JTO saatiin työnalle vasta vuonna 2019 sen hetkisen hallituksen jäsenten voimin.

Yhdistys on ohjannut ja tukenut rodun jalostusta aiemmin keräämällä ja jakamalla tietoa rodusta mm.jäsenlehden sekä kotisivujen avulla, palkitsemalla vuosittain Suomen Seurakoirayhdistyksen alaisuudessa järjestetyssä rodun erikoisnäyttelyissä mm.parhaat liikkeet ja paras pää -palkinnoin sekä toimimalla pentuvälittäjänä. Näiden lisäksi yhdistys on palkinnut vuosittain ansioituneimman kasvattajan Vuoden Kasvattaja -tittelillä sekä menestyneimmän näyttelykoiran.

Vuonna 2018 valitun hallituksen jalostuksen ohjaus- ja kehitysstrategia oli koota rodulle ensin jalostuksen tavoiteohjelma jonka jälkeen saada rodulle voimaan sen ensimmäinen pevisa -ohjelma. JTO:aa kasatessa huomattiin kuinka vähän rodusta on olemassa tutkittua tietoa mm. luonteiden osalta ja niinpä yhdistys päätti tukea luonnetutkimuksia pienellä rahallisella ”porkkanalla” toiveena että näin luonteista saataisiin enemmän tietoa seuraavaan Jalostuksen tavoiteohjelman päivitykseen. Näiden lisäksi toivottavasti tulevaisuudessa pystyttäisiin järjestämään myös jalostustarkastuksia joiden avulla voitaisiin löytää myös ne ns.”peräkamarin pojat” eli koirat jotka eivät käy esimerkiksi näyttelyissä mutta joissa voisi olla potentiaalista jalostusmateriaalia. Luonteen sekä käyttäytymisen jalostustarkastusprofiilit ovat Suomen Kennelliitolla tarkistettavana ja ne liitetään Jalostuksen tavoiteohjelman viimeistään sen seuraavassa päivityksessä.

Tulevaisuudessa rodun jalostuksen ohjauksesta vastanneekin edelleen yhdistyksen hallitus mikäli vapaaehtoisia toimijoita jalostustoimikunnan tai jalostuksesta vastaavan työryhmän muodostamiseen ei saada. Mikäli rotuyhdistyksen toiminta lakkaa, siirtyy vastuu rotujärjestölle eli Suomen Seurakoirayhdistykselle.

Jalostusasioiden lisäksi yhdistys pyrkii järjestämään jäsenilleen tapahtumia sekä lajikokeiluita (petojahti, uinti, vesijuoksu, Maalimies leikittää -päivät, match showt, leirit) jotta rodun harrastajat voisivat toisaalta tavata toisiaan mutta myös siksi, että lajikokeiluiden myötä omistajat oppisivat lisää koiriensa luonteesta sekä harrastuspotentiaalista.

4. RODUN NYKYTILANNE

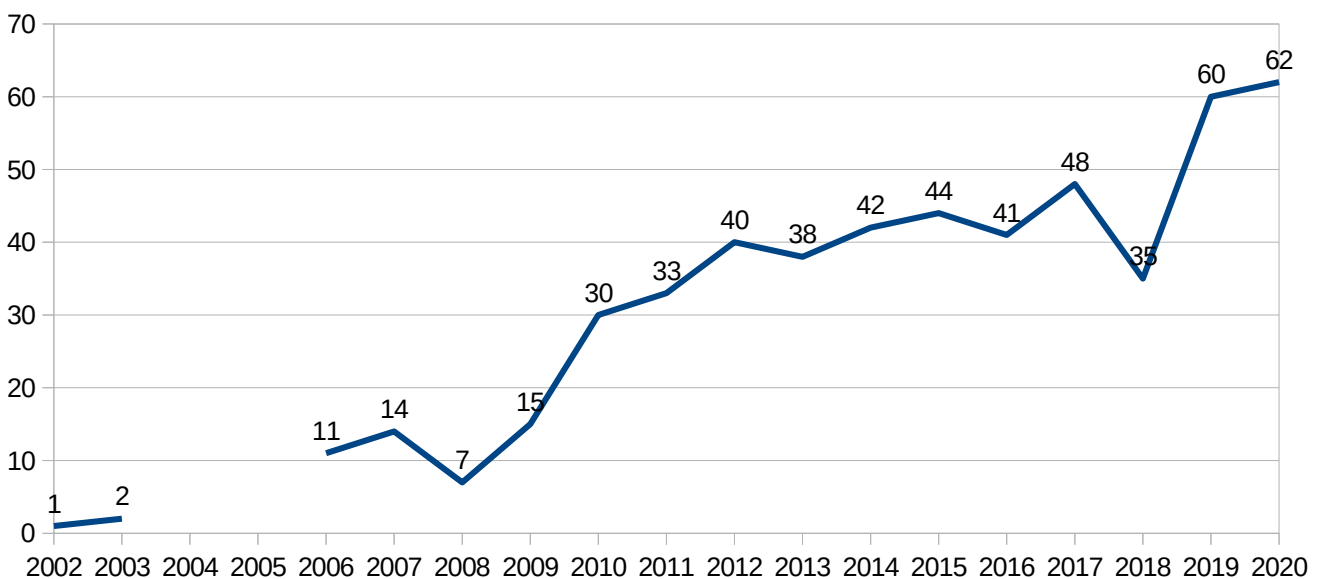
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tällä hetkellä Suomen kennelliittoon on rekisteröity 523 presa canariota ja pentueita on syntynyt yhteensä 58. Koiria on tuotu Suomeen yhteensä 84 (keskimäärin 5 koiraa vuodessa). Ensimmäinen canariopentue syntyi Suomeen vuonna 2006. Jalostukseen käytetyn uroksen keskimääräinen ikä vaihteli vuosina 2014-2019 noin 2 vuotiaasta 4 vuotiaaseen ja nartun noin 3 vuotiaasta 4 vuotiaaseen.

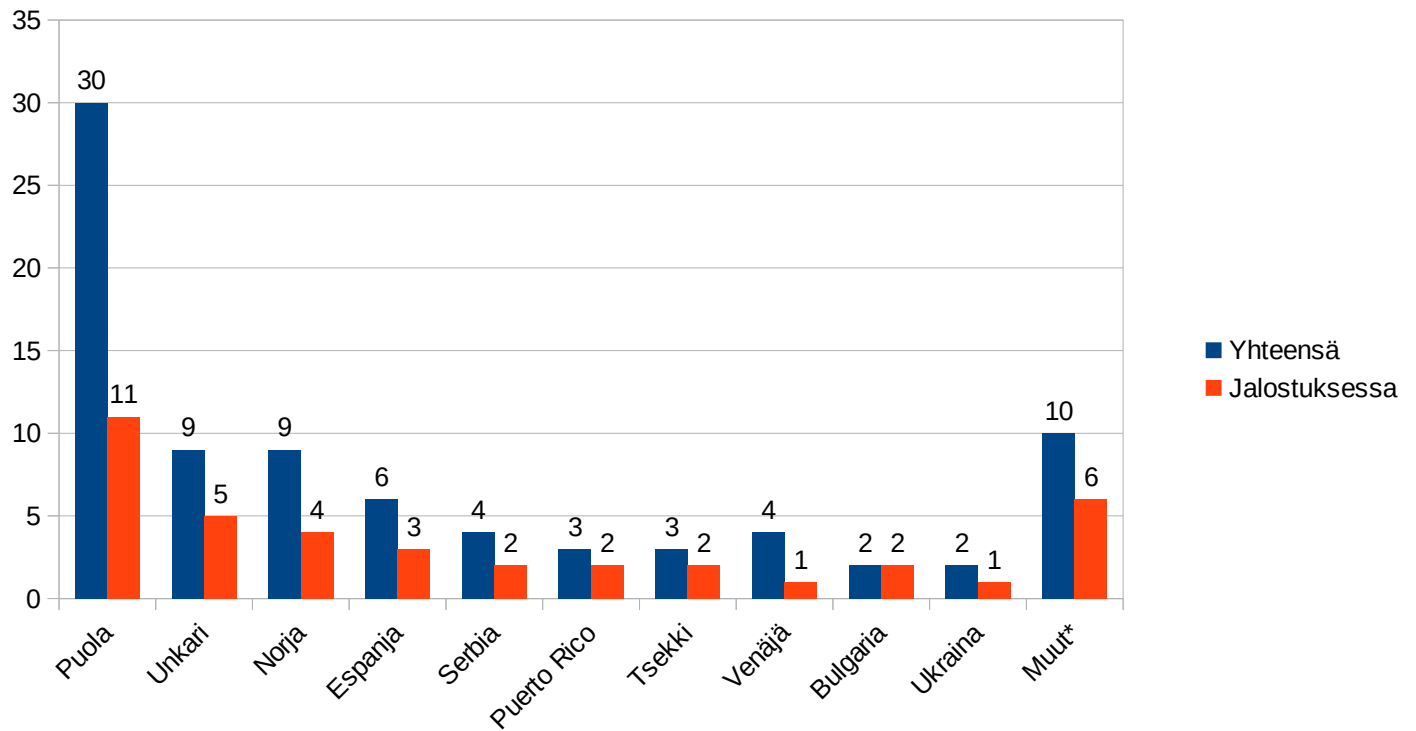
Suomessa kanariandoggien geenipohja on edelleen kohtuullisen suppea. Geenipohjan laajuuden säilyttämiseksi koiria pitäisi tuoda ulkomailta harkiten eri linjoista. Sukusiitosprosentti Suomessa kasvatetuissa pentueissa on pysynyt suhteellisen matalana vaihdellen välillä 0-4,69 %. Viimeisen yhdeksän vuoden aikana sukusiitosprosentti on ollut matalimmillaan 0,23% ja korkeimmillaan 2,09% ja tätä linjaa tulisi jatkaa, pyrkien tietenkin mahdollisimman pieneen sukusiitosprosenttiin. Suomessa täytyisi suosia eri sukulinjoja jalostuskäytössä mahdollisuuksien mukaan eikä käyttää toistuvasti samoja koiria jalostukseen ilman painavaa syytä (esimerkiksi erinomainen terveys).

Rekisteröidyistä uroksista on vuosien 2006-2019 aikana käytetty jalostukseen keskimäärin 15,7%. Rekisteröidyistä nartuista on käytetty samalla ajanjaksolla jalostukseen 22,5%. Presa canarioiden kantaa on monimuotoistettu tuomalla koiria ulkomailta. Eniten koiria on tuotu Puolasta, Unkarista, Norjasta ja Espanjasta. Näistä jalostuskäytössä on kuitenkin vain n.puolet (ks. Taulukko 2. Tuontikoirien tuontimaat sekä jalostuskäyttö). Tuontikoirien käyttöä rajoittaa esimerkiksi terveystuloksien vertailukelvottomuus (tai niiden puuttuminen kokonaan), todellinen tieto vanhempien luonteesta kun koiria ei välttämättä pääse paikan päälle näkemään sekä se, ettei ulkomaiset kasvattajat välttämättä anna minkäänlaisia terveystakuita koirilleen tai kasvattaja joutuu vähintäänkin maksamaan korvauspennun kuljetuksen joka nostaa tuontikoiran kustannuksia. Näiden lisäksi täytyy luoda ja omata hyvät, usein pitkäaikaiset suhteet ulkomaisiin kasvattajiin jotta voi olla varma ettei saa pentueen heikointa yksilöä.

Taulukko 1. Rekisteröintien määrän kehitys

Taulukko 2. Tuontikoirien tuontimaat sekä jalostuskäyttö 2002-2020

* Viro, Kroatia, Slovakia, Ranska, Ruotsi, Romania, Belgia, Kreikka, Alankomaat, Saksa

Taulukko 3. Vuosilasto – rekisteröinnit 2006-2013

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosilasto – rekisteröinnit 2006-2013								
Lähde: SKL:n jalostustietojärjestelmä 6.11.2020								
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Pennut (kotimaiset)	29	31	25	18	15	5	10	7
Tuonnit	9	9	8	12		2	4	4
Rekisteröinnit yht.	38	40	33	30	15	7	14	11
Pentueet	3	4	3	3	2	1	1	1
Pentuekoko	9,7	7,8	8,3	6	7,5	5	10	7
Kasvattajat	3	4	3	3	2	1	1	1
Jalostukseen käytetyt eri urokset								
- kaikki	3	4	3	2	1	1	1	1
- kotimaiset			1					
- tuonnit	3	3	1	1	1	1	1	1
- ulkomaiset	0	1	1	1	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 5 kk	2 v 1 kk	1 v 11 kk	3 v 4 kk	3 v 8 kk	2 v 5 kk	1 v 4 kk	3 v 1 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut								
- kaikki	3	4	3	3	2	1	1	1
- kotimaiset	1	4		1				
- tuonnit	2		3	2	2	1	1	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 6 kk	2 v 3 kk	4 v	2 v 5 kk	2 v 7 kk	10 kk	1 v 9 kk	1 v 10 kk
Isoisät	5	6	6	5	3	2	2	2
Isoäidit	5	7	6	5	3	2	2	2
Sukusiitosprosentti	0,97 %	2,09 %	0,23 %	4,04 %	2,86 %	4,69 %	0,78 %	0,00 %

Taulukko 4. Vuosilasto – rekisteröinnit 2014-2019

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosilasto – rekisteröinnit 2014-2019						
Lähde: SKL:n jalostustietojärjestelmä 6.11.2020						
	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	54	31	46	35	36	41
Tuonnit	6	4	2	6	8	1
Rekisteröinnit yht.	60	35	48	41	44	42
Pentueet	8	5	6	5	5	4
Pentuekoko	6,8	6,2	7,7	7,0	7,2	10,2
Kasvattajat	7	5	4	5	5	4
Jalostukseen käytetyt eri urokset						
- kaikki	8	5	6	5	5	3
- kotimaiset	3	1	1	2		1
- tuonnit	5	3	4	3	3	1
- ulkomaiset	0	1	1	0	2	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3 v 2 kk	3 v 6 kk	2 v 8 kk	4 v 1 kk	2 v 5 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut						
- kaikki	8	5	6	5	5	4
- kotimaiset	3	4	4	4	2	1
- tuonnit	5	1	2	1	3	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 4 kk	2 v 11 kk	2 v 11 kk	2 v 9 kk	3 v 10 kk	2 v 11 kk
Isoisät	16	9	10	8	10	7
Isoäidit	15	8	11	8	10	7
Sukusiitosprosentti	0,36%	0,78%	0,33%	1,37%	0,95%	0,53%

Jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

(MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

(MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

(MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröintiin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröintiin.

(MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat keskenään serkukset tai sitä läheisemmät sukulaiset. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5%. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole. Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 % Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi.

Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Sukusiitosaste jalostustietojärjestelmässä muilla, kuin kotimaisilla roduilla, on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta.

(MMT Katariina Mäki 5.8.2013)

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

#	Uros	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	JABBA NUESTRA SANGRE 2012	3	36	8,63%	9%	6	47	3	36
2	FARAI NUESTRA SANGRE 2010	4	29	6,95%	16%	6	43	4	29
3	GINO DE ATLANTIDA CAN 2005	4	24	5,76%	21%	5	45	5	29
4	ENZO VALACHIADOG 2015	3	24	5,76%	27%	2	16	3	24
5	DEMON DE LOS DESPERADOS PRESA 2009	2	22	5,28%	32%	4	21	2	22
6	EL DIABLO DE LUCIA SPONGEBOB 2013	2	20	4,80%	37%	3	18	2	20
7	MAVERICK 2016	3	19	4,56%	42%	1	7	3	19
8	RENO BALUARTE DE LOS PERROS 2009	2	19	4,56%	46%	2	8	2	19
9	CASA DE CHAMPION BONITO 2014	2	18	4,32%	51%	1	10	2	18
10	KADUL 2008	2	13	3,12%	54%	5	27	2	13
11	EL DIABLO DE LUCIA METATRON 2013	2	12	2,88%	57%	3	20	2	12
12	COLOMBO CANCHAS DE LOS GUANCHOS 2015	2	11	2,64%	59%	1	4	2	11
13	GRANDES GUARDIA'S DEADSHOT 2016	1	10	2,40%	62%	1	10	1	10
14	TIGRE 2010	1	10	2,40%	64%	1	15	1	10
15	GRANDES GUARDIA'S ENDURO EPIC 2018	1	10	2,40%	66%	0	0	1	10

9 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista .

Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

#	Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	CHISTOSO BARRACUDA 2009	2	21	5,04%	4	35	2	21
2	DARA PERRO PRESA GRAND 2005	2	17	4,08%	5	48	3	27
3	CHISTOSO FUNKY LADY 2014	2	17	4,08%	3	16	2	17
4	FINNDOCAN'S ADONCIA 2012	2	17	4,08%	0	0	2	17
5	BRUMA DE EL CALABAZO 2007	2	16	3,84%	6	38	2	16
6	GRANDES GUARDIA'S VALKYRIE 2014	2	16	3,84%	2	16	2	16
7	CHISTOSO DAYDREAM 2011	1	15	3,60%	3	24	1	15
8	HARD HEARTS BRAHMA 2016	2	15	3,60%	0	0	2	15
9	HARD HEARTS ALANA 2014	2	14	3,36%	4	27	2	14
10	BRAVE STRONG ACTION PRINCES 2010	2	13	3,12%	2	8	2	13
11	PRESAGAUTE'S SJÖSALAKVINNAN 2011	2	12	2,88%	1	5	2	12
12	EOS DOGO POLIS 2014	2	12	2,88%	2	12	2	12
13	HALVA PERROS DEL CUERO 2016	2	12	2,88%	0	0	2	12
14	WILMA II DE ATLANTIDA CAN 2006	2	11	2,64%	2	16	3	16
15	GARM DE CANARIO'S GÆNGSTER 2017	1	11	2,64%	0	0	1	11

Jalostuskoirien käyttömäärät

Suomen Kennelliiton monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Kanariandoggin kohdalla tämä tarkoittaisi sitä, että neljän vuoden (2015-2019) rekisteröintimäärästä laskettuna yksittäisen koiran elinikäinen jälkeläismäärä olisi $228 \times 5\% = 11,4$ pentua ja toisen polven jälkeläisiä $228 \times 10\% = 22,8$.

Kennelliiton suosituksiin nähden liian korkea jälkeläismäärä (jälkeläisiä yhteensä SEKÄ jälkeläisiä toisessa polvessa) on 9 koiralla (urokset *Jabba Nuestra Sangre, Farai Nuestra Sangre, Gino De Atlantida Can ja Kadul, nartut* *Chistoso Barracuda, Dara Perro Presa Grand, Bruma De El Calabazo, Chistoso Daydream, Hard Hearts Alana*).

Uroksilla Kennelliiton suosituksen rajan elinikäisessä maksimijälkeläismäärässä ylittää 11 urosta (*Jabba Nuestra Sangre, Farai Nuestra Sangre, Gino De Atlantida Can, Enzo Valachiadog, Demon De Los Desperados Presa, El Diablo De Lucia Spongebob, Maverick, Reno Baluarte De Los Perros, Casa De Champion Bonito, Kadul, El Diablo De Lucia Metatron*) ja nämä ovat tuottaneet 2004-2019 syntyneistä pennuista 56,62%.

Toisessa polvessa liikakäytön rajan (yli 22,8 pentua) ylittää 4 urosta (*Jabba Nuestra Sangre, Farai Nuestra Sangre, Gino De Atlantida Can*).

Nartuista elinikäisen maksimijälkeläismäärän ylittää 14 narttua (*Chistoso Barracuda, Dara Perro Presa Grand, Chistoso Funky Lady, Finndocan's Adoncia, Bruma De El Calabazo, Grandes Guardia's Valkyrie, Chistoso Daydream, Hards Hearts Brahma, Hard Hearts Alana, Brave Strong Action Princes, Presagayte's Sjösalakvinnan, Eos Dogo Polis, Halva Perros Del Cuero, Wilma II De Atlantida Can*).

Toisessa polvessa liikakäytön rajan ylittää 5 narttua (*Chistoso Barracuda, Dara Perro Presa Grand, Bruma De El Calabazo, Hard Hearts Alana, Chistoso Daydream*).

Yhdellä uroksista (*Grandes Guardia's Enduro Epic*) ja 4 nartuista (*Finndocan's Adoncia, Hard Hearts Brahma, Halva Perros Del Cuero, Garm De Canario's Gængster*) ei ole lainkaan jälkeläisiä toisessa polvessa mikä selittyy osaksi pentujen nuorella iällä ja näin ollen voidaan olettaa että niiden jalostuskäyttövuodet ovat vasta edessäpäin.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

3. käytetyin uros **Gino De Atlantida Can** ja 2. käytetyin narttu **Dara Perro Presa Grand** ovat narttulistan eniten käytetyimmän nartun, **Chistoso Barracudan** vanhemmat. **Chistoso Barracuda** on yhdistetty uroslistan 2. käytetyimpään urokseen **Farai Nuestra Sangreen** josta syntynyt narttu **Finndocan's Adoncia** löytyy narttulistalta neljäntenä. **Farai Nuestra Sangre** on yhdistetty **Chistoso Barracudan** lisäksi kahteen muuhunkin narttulistalta löytyvään narttuun; 5. käytetyimpään **Bruma El Calabazon** sekä 12. käytetyimpään **Eos Dogo Polisiin**.

Gino De Atlantida Can on myös 14. käytetyimmän uroksen **Tigren** isä. **Tigre** taas on narttulistan 7. **Chistoso Daydreamin** isä. Emänä tässä yhdistelmässä on narttulistan 2. käytetyin narttu **Dara Perro Presa Grand**. 7. käytetyin narttu **Chistoso Daydream** on 3. käytetyimmän nartun **Chistoso Funky Lady**n emä ja isänä tässä yhdistelmässä on uroslistan käytetyin uros **Jabba Nuestra Sangre**.

Uroslistan käytetyin uros **Jabba Nuestra Sangre** löytyy myös uroslistan 13. käytetyimmän uroksen **Grandes Guardia's Deadshotin** sukutaulusta emän isänä. Emänä tässä pentueessa on narttulistan 6. käytetyin narttu **Grandes Guardia's Valkyrie**. Myös **Grandes Guardia's Deadshotin** poika, **Grandes Guardia's Enduro Epic** sijoittuu uroslistan sijalle 15.

Uroslistan 10. käytetyin uros **Kadul** on yhdistetty narttulistan 5. käytetyimpään narttuun **Bruma El Calabazon**. Tästä yhdistelmästä on syntynyt narttu **Brave Strong Action Princes** joka on myös narttulistan 10. käytetyin narttu. **Brave Stron Action Princes** on myös yhdistetty uroslistan 8. urokseen **Reno Baluarte De Los Perrosiin**.

Bruma El Calabazon lisäksi uros **Kadul** on yhdistetty narttulistan 11. narttuun **Presagautes Sjösalakvinnaniin**.

Uroslistan 11. uros **El Diablo De Lucia Metatron** on yhdistetty narttulistan 9. käytetyimpään narttuun **Hard Hearts Alanaan**. Tästä yhdistelmästä on syntynyt mm. narttu **Hard Hearts Brahma** joka löytyy narttulistan sijalta 8. Narttu **Hard Hearts Brahma** on yhdistetty uroslistan 7. **Maverickiin**.

Uroslistan 6. **El Diablo De Lucia Spongebob** on yhdistetty 3. käytetyimpään narttuun **Chistoso Funky Ladyyn** ja lisäksi uros löytyy 12. käytetyimmän nartun, **Eos Dogo Polisiin** toisen pentueen sukutaulun 2. sukupolvesta. Kyseisen pentueen isän, **Hard Hearts Duarton** vanhemmat löytyvät uroslistan sijalta 7 (**Maverick**) ja narttulistan sijalta 9 (**Hard Hearts Alana**)

Uroslistan 9. uros **Casa De Champion Bonito** on yhdistetty narttulistan 13. **Halva Perros Del Cueroon**.

Yhteisiä koiria sukutauluissa:

Useimmin käytettyjen jalostustuontikoirien sukutauluissa esiintyy muutamia nimiä useasti ja se vaikuttaa tietysti myös suomalaisten useimpien käytettyjen koirien sukutauluihin isovanhempien muodossa;

Uros INDIO:

GINO DE ATLANTIDA CAN (1.sukupolvi, isä)

→ TIGRE , CHISTOSO BARRACUDA ,FINNDOCAN'S ADONCIA, CHISTOSO DAYDREAM

KADUL (FAJANA DE EL CALABAZO n isä, 2.sukupolvi)

→ BRAVE STRONG ACTION PRINCES

EL DIABLO DE LUCIA SPONGEBOB (AMAGAR DE EL CALABAZO n isä 4. sukupolvi)

CASA DE CHAMPION BONITO (AMAGAR DE EL CALABAZOn isä 4. sukupolvi, KARIM DE LOS CARDONESn isä 4. sukupolvi)

COLOMBO CANCHAS DE LOS GUANCHOS (AMAGAR DE EL CALABAZOn isä, 4. sukupolvi, TEIDEn isä 4.sukupolvi)

HALVA PERROS DEL CUERO (AMAGAR DE EL CALABAZOn isä 7. sukupolvi TARA DE EL CALABAZOn isä, 7. sukupolvi x2
KARIM DE LOS CARDONES 7.sukupolvi)

RENO BALUARTE DE LOS PERROS (TARA DE EL CALABAZOn isä 2. sukupolvi)

Uros TAMARAN

JABBA NUESTRA SANGRE (KIKO DE CASA DEL PRESAn isä, 6. sukupolvi, PUNTAL DE VEGA LAGUNERA n isä 6 sukupolvi)

→ GRANDES GUARDIA'S VALKYRIE , CHISTOSO FUNKY LADY

EOS DOGO POLIS (KIKO DE CASA DEL PRESA n isä, 6.sukupolvi PUNTAL DE VEGA LAGUNERAn isä 6.sukupolvi)

DARA PERRO PRESA GRAND (KIKO DE CASA DEL PRESAn isä, 4.sukupolvi x2,PUNTAL DE VEGA LAGUNERA n isä 3 sukupolvi)

→ CHISTOSO DAYDREAM ,CHISTOSO BARRACUDA

DEMON DE LOS DESPERADOS PRESA (PUNTAL DE VEGA LAGUNERAn isä 7.sukupolvi x 3, WOO-DOO SHOW XANTI LANDn isä 4 sukupolvi)

FARAI NUESTRA SANGRE (PUNTAL DE VEGA LAGUNERA n isä 6 sukupolvi)

→ FINNDOCAN'S ADONCIA

HALVA PERROS DEL CUERO (PUNTAL DE VEGA LAGUNERA n isä 7. sukupolvi x2 ja 8.sukupolvi)

GINO DE ATLANTIDA CAN (AROCON isä, 3.sukupolvi)

→ TIGRE , CHISTOSO BARRACUDA

EL DIABLO DE LUCIA SPONGEBOB (AROCON isä, 5.sukupolvi x2,KIKO DE CASA DEL PRESA n isä 5.sukupolvi)

CASA DE CHAMPION BONITO (AROCON isä, 6.sukupolvi x3, PUNTAL DE VEGA LAGUNERAn isä 7.sukupolvi)

KADUL (AROCON isä, 4.sukupolvi)

→ BRAVE STRONG ACTION PRINCES

RENO BALUARTE DE LOS PERROS (AROCON isä 4.sukupolvi)

uros UR DE LOS CARDONES

COLOMBO CANCHAS DE LOS GUANCHOS (GUAPPAn isä, 3.sukupolvi)

DEMON DE LOS DESPERADOS PRESA (GUAPPA n isä 3.sukupolvi)

RENO BALUARTE DE LOS PERROS (MENTA DE CAMARMENAn isä 3.sukupolvi)

EL DIABLO DE LUCIA METATRON (AISAn isä 3.sukupolvi)

→ HARD HEARTS ALANA , HARD HEARTS BRAHMA

GARM DE CANARIO'S GÆNGSTER (AMIEVA n isä, 3.sukupolvi)

uros GUANCHE DE EL CALABAZO

EL DIABLO DE LUCIA METATRON SPONGEBOB (TAJADRE DE TENEGUIAn isä, 2. sukupolvi)

CASA DE CHAMPION BONITO (TAJADRE DE TENEGUIAn isä, 2. sukupolvi)

HALVA PERROS DEL CUERO (EL CRANERO DURO SALUDOn isä, 5.sukupolvi)

uros CONAN

JABBA NUESTRA SANGRE (*BRUMA DE LA JACHA n isä, 3. sukupolvi*)

→ *GRANDES GUARDIA'S VALKYRIE , CHISTOSO FUNKY LADY*

GINO DE ATLANTIDA CAN (*GUACIMARA DE ATLANTIDA CAN n isä 2. sukupolvi*)

→ *TIGRE , CHISTOSO BARRACUDA ,FINNDOCAN'S ADONCIA, CHISTOSO DAYDREAM*

RENO BALUARTE DE LOS PERROS (*SIXBY DE ALACANT-BULLn isä, 3. sukupolvi*)

EL DIABLO DE LUCIA METATRON (*JERCO DE ATLANTIDA CANin isä, 3. sukupolvi*)

→ *HARD HEARTS ALANA , HARD HEARTS BRAHMA*

WILMA II DE ATLANTIDA CAN (*ITIRSO DE ATLANTIDA CANin isä, 2 sukupolvi*)

uros ION DE LA JACHA

JABBA NUESTRA SANGRE (*isä, 1.sukupolvi*)

→ *GRANDES GUARDIA'S VALKYRIE , CHISTOSO FUNKY LADY*

EOS DOGO POLIS (*CADENCE NUESTRA SANGRE n isä, 2. sukupolvi*)

GARM DE CANARIO'S GÆNGSTER (*CATO NUESTRA SANGREn isä, 4. sukupolvi*)

narttu TORA CAMPEON

GOYA NUESTRA SANGRE (*emä, 1.sukupolvi*)

→ *GRANDES GUARDIA'S VALKYRIE*

EOS DOGO POLIS (*CADENCE NUESTRA SANGRE n emä, 2.sukupolvi*)

narttu ESA DE IREMA CURTO

BEALIE FROM THE TEMPLE OF QUEEN NEFERTITI (*KING SIZE DE PRESS AWANGARDA n emä, 4. sukupolvi*)

EOS DOGO POLIS (*KING SIZE DE PRESA AWANGARDA n emä, 2.sukupolvi*)

Rodun populaatiot muissa maissa

Rodun populaatiosta muissa maissa ei ole saatavilla tietoja.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Kanariandoggien jalostuspohja Suomessa on suppea. Suomessa on 4 erittäin laajaa mutta geneettisesti suppeaa pohjaa joita on yhdistetty myös toisiinsa. Jotta geenipooli pysyy edes hyvänä on kasvattajien oltava tarkkoina linjojen geeneistä ja populaatiosta jottei kavenneta geenipohjaa entisestään sekä välttää samojen koirien liikakäyttöä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Usein käytettyjä uroksia on käytetty liikaa ja jatkojalostuksessa on yhdistetty matadorurosten linjat.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Suomen Kennelliiton monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Kanariandoggin kohdalla tämä tarkoittaisi sitä, että neljän vuoden (2015-2019) rekisteröintimäärästä laskettuna yksittäisen koiran elinikäinen jälkeläismäärä olisi $228 \times 5\% = 11,4$ pentua ja toisen polven jälkeläisiä $228 \times 10\% = 22,8$.

Jälkeläismäärään perustuvaan Pevisa -ohjelmaan kirjattiin enimmäisjälkeläismääräksi 36 pentua per koira. Määrä on huomattavasti korkeampi kuin kennelliiton suositus, sillä ei haluttu lähteä liiaksi rajoittamaan esimerkiksi tuontikoirien jalostuskäyttöä ja toisaalta kanariandoggin pentuekokojen ollessa suuria, olisi 12 pentua voinut ”pahimmillaan” tarkoittaa yhtä pentuetta per koira koko sen eliniän aikana.

Kennelliiton suositusta huomattavasti korkeammasta enimmäisjälkeläismäärästä huolimatta osa harrastajista sekä kasvattajista pitää pevisan 36 elinikäistä jälkeläismäärää liian pienenä.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Presan canarion rotumääritelmän historiaosuudessa sitä kerrotaan käytetyn erityisesti vahtina ja karjalaumojen vartijana ja koiraa kuvataan temperamentikkaaksi, karskiksi, toimeliaaksi ja uskolliseksi. Käyttäytymis- ja luonneosio täydentää, että kanariandoggi on olemukseltaan rauhallinen, ilmeeltään tarkkaavainen. Luonteeltaan tasapainoinen ja hyvin itsevarma. Perheenjäsenilleen tottelevainen ja nöyrä, erittäin kiintynyt omistajaansa mutta voi olla epäluuloinen vieraita kohtaan. Käyttäytymiseltään vakaa, ylväs ja hieman etäinen. Tarkkaavaisen koiran käytös on hyvin varmaa ja katse valpas.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Presan canario on alun perin ollut työkoira ja sen tehtävä on ollut karkottaa ja tarvittaessa lopettaa kulkukoirat jotka uhkaavat karjaa tai omaisuutta. Nykyisin harva presan canario pääsee toteuttamaan alkuperäistä käyttötarkoitustaan vahtina ja nyky-canarion elämä onkin monin verroin kevyempää kuin esi-isänsä. Alkuperäistä työtehtävää korvaamaan presan canarioiden omistajat ovat valinneet muita koirilleen sopivia lajeja kuten taakanveto, petojahti, Nose Work, tottelevaisuuskoulutus sekä näyttelyt. Huolimatta siitä että canarion ”työtehtävä” on muuttunut nyky maailmaa vastaavaksi, olisi jalostuksessa kiinnitettävä huomiota koiran terveyteen ja toimintakykyyn. Jalostuksessa tulisi pyrkiä kasvattamaan koiria joiden fyysinen terveys sekä hermorakenne mahdollistaa monenlaisen harrastamisen mahdollisimman pitkään, mahdollisimman terveenä.

Presan Canario on virallisesti hyväksyttynä rotuna varsin nuori ja esimerkiksi virallisia luonnetta testaavia kokeita on varsin vähän suoritettuna. Yhdistys on kannustanut omistajia ja kasvattajia vastaamaan professori Hannes Lohen ja epidemiologi-eläinlääkäri Lauran Laakson vuonna 2016 perustaman Petsofi -palvelun kysymyksiin koiriensa terveydestä ja luonteesta. Tällä hetkellä palveluun on kirjattu luonteen osalta n.10 canarion tulokset mikä on 1,91 % rekisteröityjen määrästä, joten näitä tuloksia ei voida hyödyntää analysoinnissa.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Luonteen osalta tietoja eri maiden populaation eroista ei ole saatavilla.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

”Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilantessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulos antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille.

Luonne on koiran keskeisin ominaisuus. Hyväluonteinen, kaikin tavoin rodunomainen koira on jokaisen kasvattajan tavoite – tai ainakin pitäisi olla. Hyväluonteisen koiran kanssa voi harrastaa, tehdä töitä tai muuten vaan elellä ja elämä on mallillaan. Jos koiran luonne kuitenkin sisältää epämiellyttäviä ominaisuuksia, esimerkiksi liikaa aggressiivista reagointia ympäristöön päin, ei elämä sellaisen koiran kanssa ole hauskaa eikä tyydyttävää.

Luonnetestissä saadaan tietoa koirayksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan luonneprofiliin ja tietoa voi käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävyvyydestä ja kovuudesta/pehmeystä sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Luonnetta voidaan ajatella joukkona erilaisia ominaisuuksia ja pistelaskusysteemissä on ajateltu, että jos koiralla jollain osa-alueella on puutteita (esim. pehmeys), sitä voi kompensoida jollain toisella puolella (esim. hyvällä taistelutahdolla), mikä auttaa koira eteenpäin hankaluuksista huolimatta.

(Lähde: Suomen Kennelliitto, www.kennelliitto.fi)

Taulukko 7: Presa canarion suuntaa antava luonnetestiprofili:

	Toimintakyky	Terävyys	Puolustushalu	Taistelutahto	Hemorakenne	Temperamentti	Kovuus	Luoksepäästävyys
Toivottava	3	3	3	3	3	3	3	3
	2	2	2	2a	2	2	2	2a
Hyväksyttävä	1	1a+	1	2b	1a 1b	1 1b-	1	2b
Ei-toivottava	-1	-1	-1	1	-1	1a-	-1	1b
	-2	-2	-2	-1	-2	1c-	-2	-1
	-3	-3	-3	-2	-3	-2	-3	-2
		1b+		-3		-3		-3

Taulukko 8. Luonnesti- ja MH-luonnekuvatut koirat

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
LTE	3 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	7 koiraa	2 koiraa	5 koiraa		1 koira				1 koira
LTEO												
LTE-	1 koira											
MH-luonnekuvaus				2 koiraa								
Yhteensä LT Yhteensä MH	4 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	7 koiraa 2 koiraa	2 koiraa	5 koiraa	0 koiraa	1 koira	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	1 koira

Presojen luonteita on tutkittu varsin vähän (luonnetestattu 23kpl ja MH-luonnekuvauksen suorittanut yhteensä 2 canariota) , joten on vaikeaa tehdä yleistettyä arviota siitä mikä rodun luonteen tilanne maassamme tällä hetkellä on. Yhdistys on kannustanut omistajia luonnetestaamaan tai -kuvaamaan koiriaan sekä kasvattajia käyttämään luonnetta mittaavia kokeita jalostuksen tukena jotta koirien luonteiden nykytilasta saataisiin lisää tietoa. Esimerkiksi luonnetestin ongelmana kuitenkin pidetään sitä, että testi on alun perin kehitetty palveluskoirien käyttöominaisuuksien arviointimenetelmäksi ja katsotaan ettei se sovellu canarioiden luonteiden arviointiin. Lisäksi rodun käyttö- ja harrastusominaisuuksien arviointia hankaloittaa palveluskoiraoikeuksien puuttuminen ja näin ollen canariota ei herkästi valita palveluskoiralajien kaltaisia harrastuksia silmälläpitäen, ja toki myös rodun haasteellinen koulutettavuus varmasti vaikuttaa. Luonneongelmista ilmi on tullut lähinnä hallintaongelmat sekä yksinäisyyteen liittyvät ongelmat ja näiden ongelmien kanssa myös koulutus on yksi avainsana, toki geeniperimälläkin on vaikutuksensa.

Taulukko 9. Luonnetestien tulosten jakautuminen, tummennettu yleisin tulos.

1. Toimintakyky							
+3 suuri	+2 hyvä	+1 a kohtuullinen	+1 b kohtuullisen pieni	-1 pieni	-2 riittämätön	-3 toimintakyvytön	
	3	13	3	5			
2. Terävyys							
+3 kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+2 suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+1 a pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+1 b koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	-1 pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-2 kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	-3 suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	
8	2	5	9				
3. Puolustushalu							
+3 kohtuullinen, hillitty	+2 suuri, hillitty	+1 pieni	-1 haluton	-2 erittäin suuri	-3 hillitsemätön		
12	2	7	3				
4. Taisteluhalu							
+3 suuri	+2a kohtuullinen	+2b kohtuullisen pieni	-1 pieni	-2 riittämätön	-3 haluton		
	8	9	4	3			
5. hermorakenne							
+3 tasapainoinen ja varma	+2 tasapainoinen	+1a hieman rauhaton	+1b hermostunein pyrkimyksin	-1 vähän hermostunut	-2 hermostunut	-3 erittäin hermostunut	
	1	17	6				
6. temperamentti							
+3 vilkas	+2 kohtuullisen vilkas	+1 erittäin vilkas	-1a häiritsevän vilkas	-1b hieman välinpitämätön	-1c impulsiivinen	-2 välinpitämätön	-3 apaattinen
10	12	2					
7. kovuus							
+3 kohtuullisen kova	+2 kova	+1 hieman pehmeä	-1 erittäin kova	-2 pehmeä	-3 erittäin pehmeä		
8		14		2			
8. luoksepäästävyys							
+3 hyväntahtoinen, luoksepäästävä avoin	+2a luoksepäästävä aavistuksen pidättyväinen	+2b luoksepäästävä hieman pidättyväinen	+1 mielitelevä	-1a selvästi pidättyväinen, ei yritä purra	-1b selvästi pidättyväinen, yrittää purra	-2 hyökkäävä	-3 salakavala
17	6	1					
9. laukauspelottomuus							
+++ laukausvarma	++ laukauskokematon	+ paukkuärtyisä	- laukausaltis	--- laukausarka			
16	7		1				

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on maatilojen sekä karjalaumojen vahti ja kulkukoirien hävittäjä. Näiden lisäksi ne saattoivat toimia teurastajan apuna kiinnipitävinä koirina.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Preso canario on parhaimmillaan ympäristössä jossa se saa toteuttaa vahtiviettään. Taipumus vieraskoira-aggressiivisuuteen (sekä epäluuloisuus vieraita ihmisiä kohtaan) täytyy kuitenkin ottaa huomioon ja huolehtia ettei koira ole vaaraksi ympäristölleen.

Kokeet

Koska preso canario on jalostettu itsenäiseksi vahtikoiraksi se ei välttämättä omaa kovin korkeaa miellyttämisenhalua ja näin ollen sen kouluttaminen voikin olla varsin haastavaa erilaisia palveluskoirakokeita ajatellen. Eri linjoissa on kuitenkin jonkin verran eroavaisuutta palveluhalukkuuden sekä miellyttämisenhalun suhteen, ja muutamia koetuloksia canarioiden kanssa onkin tehty.

Taulukko 10. Tottelevaisuuskokeen suorittaneet koirat

	2019	2018	2017	2016	2015
ALO1					
ALO2				1 tulosta	1 tulosta
ALO3			1 tulosta		
AL00					1 tulosta
ALO-					
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta

Lisäksi käyttäytymiskokeen on läpäissyt kolme koiraa vuosina 2019 ja 2020.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Eroahdistustapauksia on tiedossa joitakin yksittäisiä, yleinen ongelma se ei ole.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Yleensä canarionarttu tekee juoksut pari kertaa vuodessa, toki tässäkin on varmasti yksilöllistä vaihtelua. Lisääntymiskäyttäytymisestä ei ole saatavilla tietoa. Erityisiä ongelmia rodun lisääntymiskäyttäytymisessä ei ole tullut ilmi ja yleensä esimerkiksi astuminen onnistuu luonnollisesti.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen (karjan suojelu mm. kulkukoirilta sekä omaisuuden ja alueen vartiointi) mukaan canariot eivät välttämättä aikuisena ole koirasosiaalisia. Yleensä nuori canario saattaa hyvinkin tulla toimeen vieraiden koirien kanssa, mutta yleensä iän karttuessa vieraskoira-aggressiivisuus nostaa päätään. Oman lauman koirien ja muiden eläinten kanssa canario voi tulla toimeen, mutta tätäkään ei pidä pitää itsestäänselvytenä. Vieraita ihmisiä kohtaan canario on välinpitämätön, joskin uhkaavassa (todellisessa tai koiran uhkaavaksi kokemassa) tilanteessa voi puolustaa omistajaansa tai reviiriänsä aggressiivisestikin.

Pelot ja ääniherkkyys

Canarioiden pelokkuudesta ja ääniherkyydestä ei ole tehty kyselyitä, mutta luonnetestitulosten perusteella ääniherkkyys/paukuarkuus ei vaikuta olevan ongelma.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Iän karttuessa myös vieraskoira-aggressiivisuus voi voimistua tai puhjeta, toki tämä on enemmänkin rotuominaisuus kuin varsinainen käytöshäiriö. Vanhojen canarioiden käytöshäiriöistä ei ole tehty tutkimusta, mutta tiedossa on muistihäiriöitä (mm. ei muista saaneensa juuri ruokaa, seisoo oven saranapuolella). Iän tuomia muita terveys"ongelmia" ovat myös näköön liittyvät häiriöt (valojen sammuttua ei näe hetkeen) ainainen nälkä (vanhojen koirien painoa olisikin tarkkailtava myös tämän sekä vähentyneen aktiivisuuden vuoksi) sekä verenkiertohäiriöt (kylmät tassut)

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Esimerkiksi selkä- tai nivelongelmien tuomat kivut voivat aiheuttaa yllättäviäkin aggressiivisia reaktioita. Laumassa kipukäytös voi aiheuttaa konflikteja.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Canarioiden luonteista on olemassa todella vähän tutkittua tai omistajien ilmoittamaa tietoa joten on vaikea sanoa minkälainen nykycanarion luonne on tai minkälaisia ongelmia niiden käytöksessä ilmenee.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Jatkossa yhdistys pyrkii kyselyin selvittämään canarioiden kotikäyttäytymistä jolloin voidaan tarkemmin määritellä luonteiden ongelmakohdat sekä tavoitteet niiden suhteen jalostuksessa. Jäädään myös seuraamaan luonnetestien tuloksia jotta tiedetään minkälaisia Suomen canariot ovat luonteeltaan rotumääritelmään verrattuna.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulo vuosi sekä ohjelman muutokset

Rodun ensimmäinen pevisa -ohjelma tulee voimaan vuonna 2021.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Kyynärniveldysplasia, elbow dysplasia (ED)

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelissä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehitty usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelen kuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, Suomen Kennelliitto)

Arvosteluasteikko: Suomen Kennelliitto

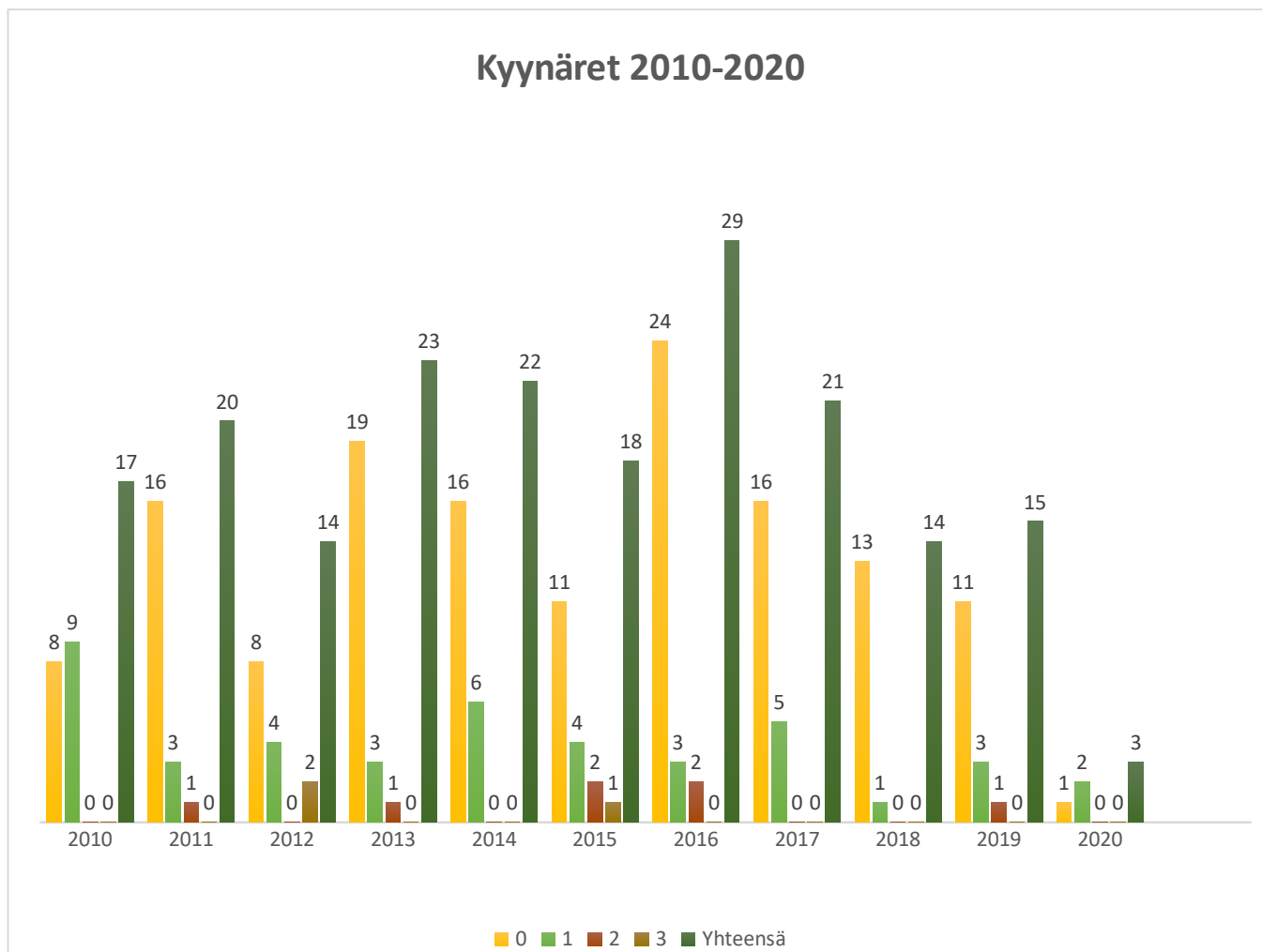
0	Ei muutoksia.
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka).
2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia varttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3 voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

Taulukko 11. Kyynärnivellausunnnot 2009-2019

Taulukko: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosi	0	1	2	3	Yhteensä
2009	2	0	0	0	2
2010	0	2	0	0	2
2011	8	5	1	1	15
2012	21	5	0	2	28
2013	5	3	0	0	8
2014	5	2	0	0	7
2015	24	7	3	0	34
2016	14	4	0	0	18
2017	22	1	3	1	27
2018	18	5	0	0	23
2019	12	5	1	0	18
Yhteensä	131	39	8	4	182

Taulukko 12. Kynnärnivellausunnot 2010-2020 graafisesti

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD)

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, "pupuhyppely", ylönousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälänjan aaltoiluna ja lantion kiertymisenä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Huomioithan, että kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, Suomen Kennelliitto)

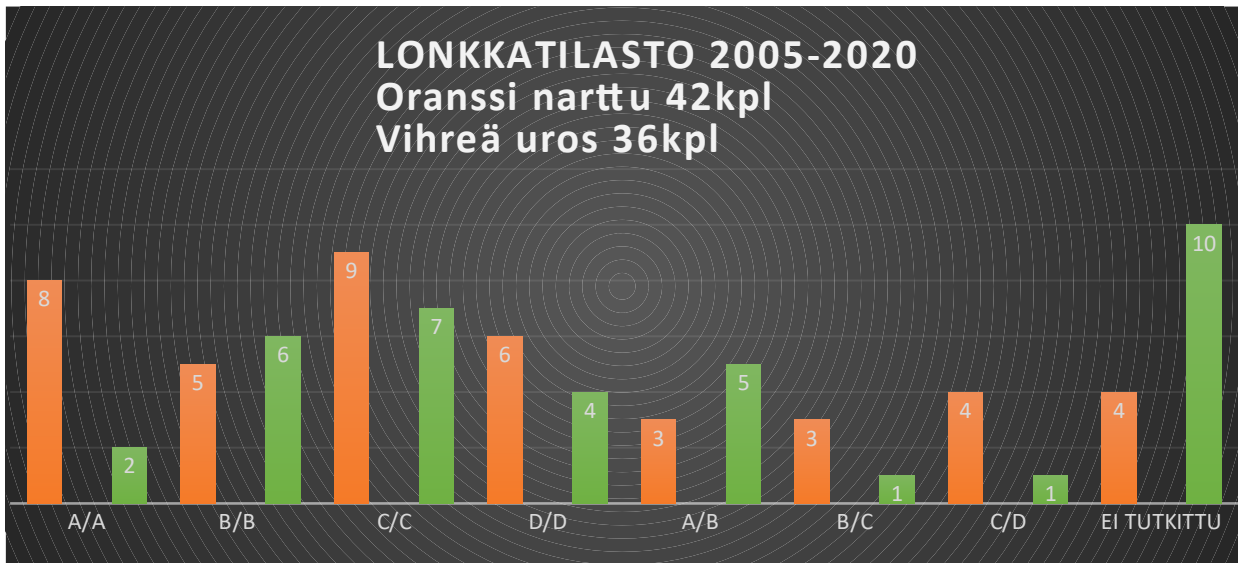
Arvosteluasteikko: Suomen Kennelliitto

A	ei muutoksia
B	lähes normaali / rajatapaus
C	lievä
D	kohtalainen (keskivaikea)
E	vaikea

Taulukko 13. Lonkkanivellausunnot 2009-2019

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosi	A	B	C	D	E	Yhteensä
2009	0	0	0	0	1	1
2010	0	1	0	1	0	2
2011	4	2	6	4	0	16
2012	4	2	8	15	1	30
2013	2	3	2	0	0	7
2014	1	1	0	5	0	7
2015	2	6	11	14	2	35
2016	1	3	6	6	0	16
2017	4	3	11	10	1	29
2018	5	5	8	4	2	24
2019	1	2	4	11	1	19
Yhteensä	24	28	56	70	8	186

Talukko 14. Jalostukseen käytettyjen koirien lonkkanivellausunnot

Polvilumpion sijoiltaan meno (patellaluksaatio)

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Patellaluksaatiotutkimus ei kerro koiran riskistä sairastua ristisideongelmaan.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, Suomen Kennelliitto)

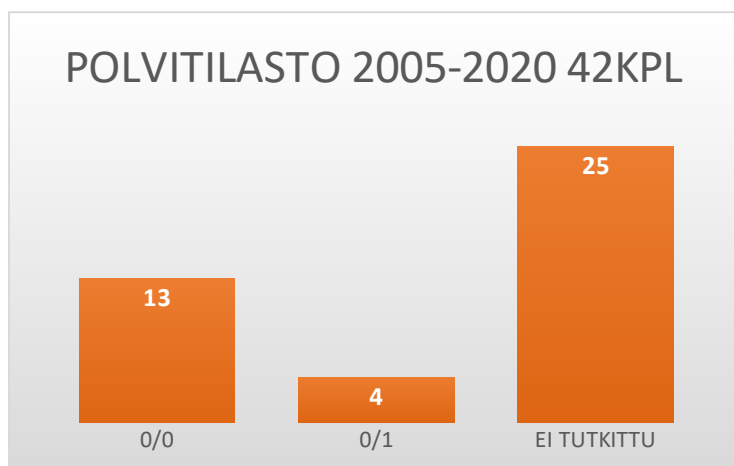
Arvosteluasteikko: Suomen Kennelliitto

0	Polvilumpio ei luksoidu.
Aste 1	Polvinivel on lähes normaali.
Aste 2	Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna.
Aste 3	Polvilumpio on yleensä luksoituneena.
Aste 4	Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta.

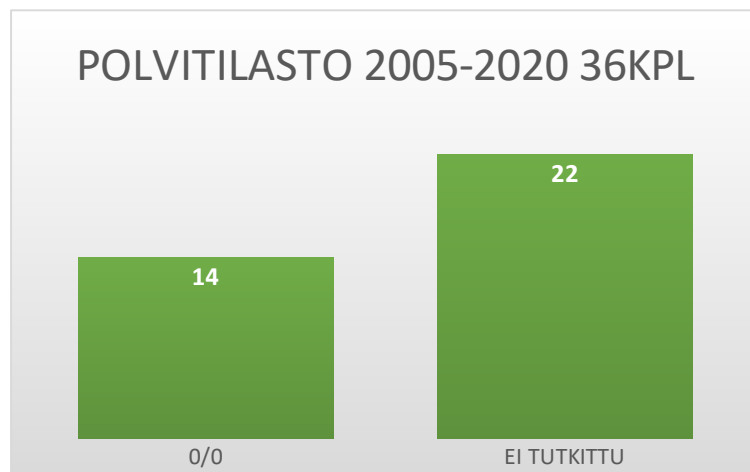
Taulukko 15. Patellaluksaatiolausunnot 2009-2019

Tilasto: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2009	15	4	0	0	0	0	0	4
2010	42	7	0	0	0	0	0	7
2011	25	8	0	0	0	0	0	8
2012	40	6	1	0	0	0	0	7
2013	44	8	0	0	0	0	0	8
2014	37	8	2	0	0	0	0	10
2015	48	10	0	0	0	0	0	10
2016	48	6	2	1	0	0	0	9
2017	60	7	0	0	0	0	0	7
2018	48	5	0	0	0	0	0	5
2019	50	1	0	0	0	0	0	1
Yhteensä	457	70	5	1	0	0	0	76

Taulukko 16. Polvilausunnot, jalostusnartut

Taulukko 17. Polvilausunnot, jalostusurokset

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (*lumbosacral transitional vertebra, LTV*) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluu ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava, normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbalisaatio tarkoittaa että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se toteamiseen tarvitaan sekä rinta- ja lannerangan sivusuunnassa otetut röntgenkuvat. Lannerankakuvassa tulee näkyä koko ristiluun alue.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, Suomen Kennelliitto)

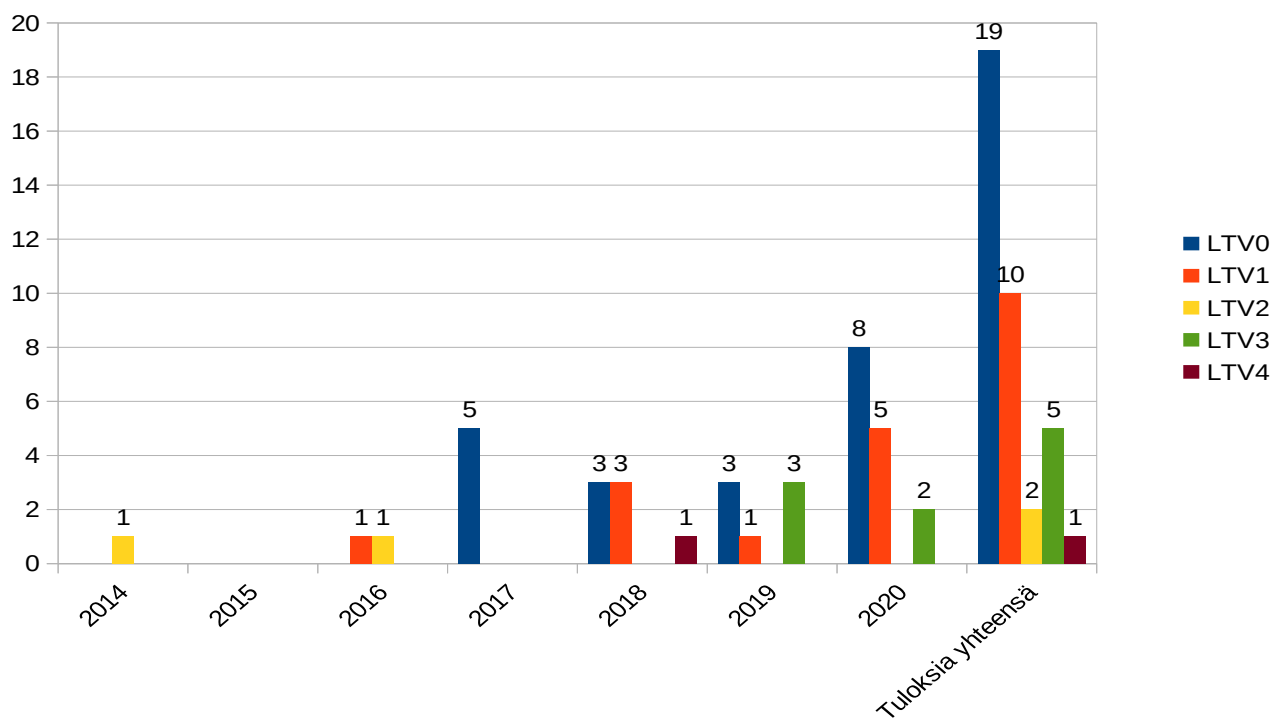
Arvosteluasteikko: Suomen Kennelliitto

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1-S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa

Presan Canarioiden selkiä on kuvattu ja lausuttu virallisesti yhteensä 37kpl joista välimuotoisia lanne- ja ristinikamalausuntoja seuraavasti:

Taulukko 18. LTV-lausunnot 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Tuloksia yhteensä
LTV0				5	3	3	8	19
LTV1			1		3	1	5	10
LTV2	1		1					2
LTV3						3	2	5
LTV4					1			1
Kuvattu yhteensä	1	0	2	5	7	7	15	37

Taulukko 19. LTV-lausunnot graafisesti 2014-2020

Nikamaepämuodostumat

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Niin sanotuilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla (bostoninterrieri, englanninbulldoggi ja ranskanbulldoggi) saattaa koko selkäranka olla korkkiruuvihäntään liittyen epämuotoinen. Myös mopsi kuuluu perinteisesti tähän brakykefaalisten (lyhytkalloisten) rotujen joukkoon, vaikka sen häntä on eri tavalla kierteinen. Näillä koirilla yleisimpiä nikaman kehityshäiriöitä ovat erimuotoiset puolinikamat (hemivertebra) ja perhosnikamat (nikama, joka selällään otetussa kuvassa muistuttaa muodoltaan perhosta).

Spina bifida (selkärankahalkio) on tila, jossa nikaman katto ei ole sikiönkehityksen aikana sulkeutunut ja selkäydin tai sen kalvot ovat ilman nikaman luista suojaa. Myös häntä ja ristiluu ovat em. roduilla muodostuneet epämuodostuneista nikamista, minkä takia häntä on epämuodostunut, hyvin lyhyt ja jäykkä. Kipuja tai neurologisia ongelmia esiintyy, jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä. Tällainen selkä on myös normaalia alttiimpi tapaturmille. Hännän epämuodostumat voivat aiheuttaa virheasennon, joka voi johtaa ulostamisvaikeuksiin tai ihovaurioihin. On todennäköistä, että kaikilla em. tyyppisillä koirilla esiintyy epämuodostuneita nikamia, mutta niiden määrä ja muoto vaihtelevat eri yksilöillä.

(Lähde: ELT Anu Lappalainen, Suomen Kennelliitto)

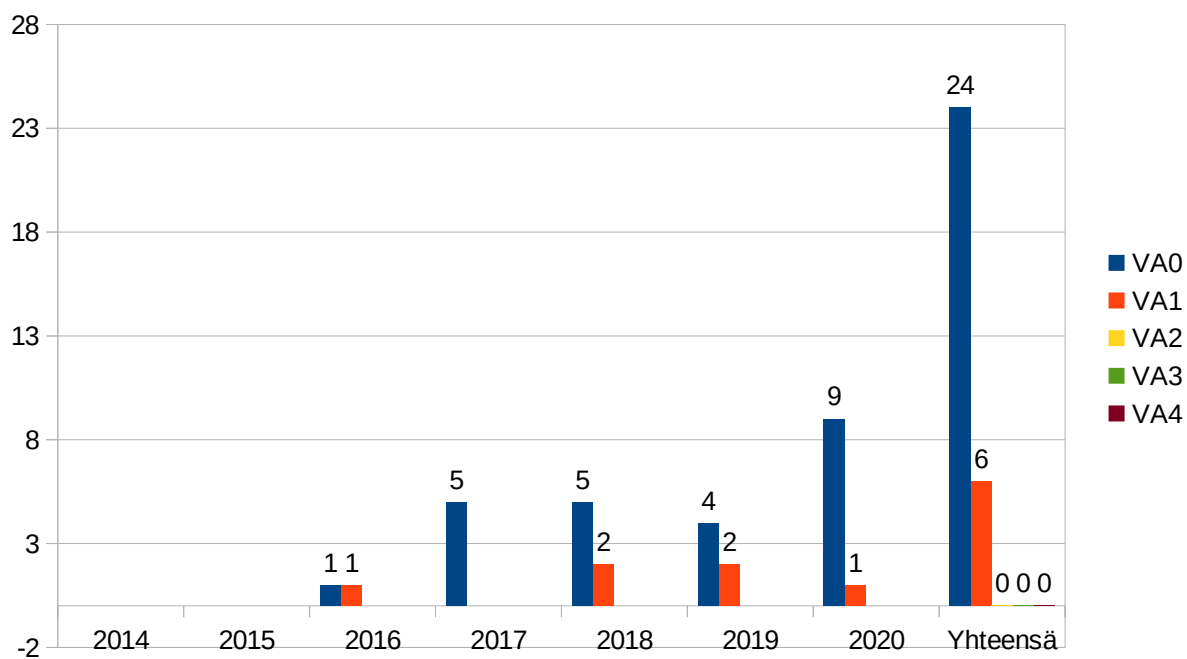
Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira.

Arvosteluasteikko: Suomen Kennelliitto

VA0, normaali	Ei muutoksia
VA1, lievä	1–2 epämuodostunutta nikamaa
VA2, selkeä	3–4 epämuodostunutta nikamaa
VA3, keskivaikea	5–9 epämuodostunutta nikamaa
VA4, vaikea	10 tai useampi epämuodostunut nikama

Taulukko 20. Nikamaepämuodostumalausunnot 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
VA0			1	5	5	4	9	24
VA1			1		2	2	1	6
VA2								0
VA3								0
VA4								0
Yhteensä	0	0	2	5	7	6	10	30

Taulukko 21. Nikamaepämuodostumalausunnot 2014-2020 graafisesti

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta bokseilla rappeumaa todetaan jo nuorilla koirilla. Spondyloosi on todettu perinnölliseksi sairaudeksi bokseilla (perinnöllisyys 0,42–0,62), joten sitä voidaan vastustaa jalostusvalinnoilla.

Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa. Spondyloosin suositeltava kuvausikä bokseilla on 2 vuotta, jolloin ikääntymismuutoksia ei vielä ole, mutta perinnölliset muutokset ovat ehtineet muodostua. Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehittymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat kun luutumisen etenee täydeksi sillaksi. Ventraalinen eli nikamien alapuolelle muodostuva siltamuodostus jäykistää selkää rasittaen viereisiä nikamavälejä. Harvinaisempi lateraalinen eli nikamien sivuille muodostuva spondyloosi voi painaa hermojuuria ja aiheuttaa koiralle rajujakin oireita, kuten virtsan ja ulosteen pidätyskyvyttömyyttä tai halvausoireita. Tällaisen tilanteen diagnosointi vaatii useimmiten röntgenkuvauksen lisäksi tietokonetomografia (CT) tai magneetti (MRI) tutkimuksen. Spondyloosia sairastavien koirien oireilu vaihtelee voimakkaasti yksilöittäin ja jopa vaikeaa spondyloosia sairastava bokseri voi olla täysin oireeton, joten kartoituskuvaaminen on jalostuksellisesti tärkeää.

Spondyloosi on valitettavasti bokseilla jo niin yleistä, että pelkästään sen perusteella ei kannata koiraa sulkea pois jalostuksesta kuin vaikeissa tapauksissa, jotta jalostuskanta ei pienene liikaa. Spondyloosin periytymismekanismeja ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiänsä vaikutuksen arvioimiseksi.

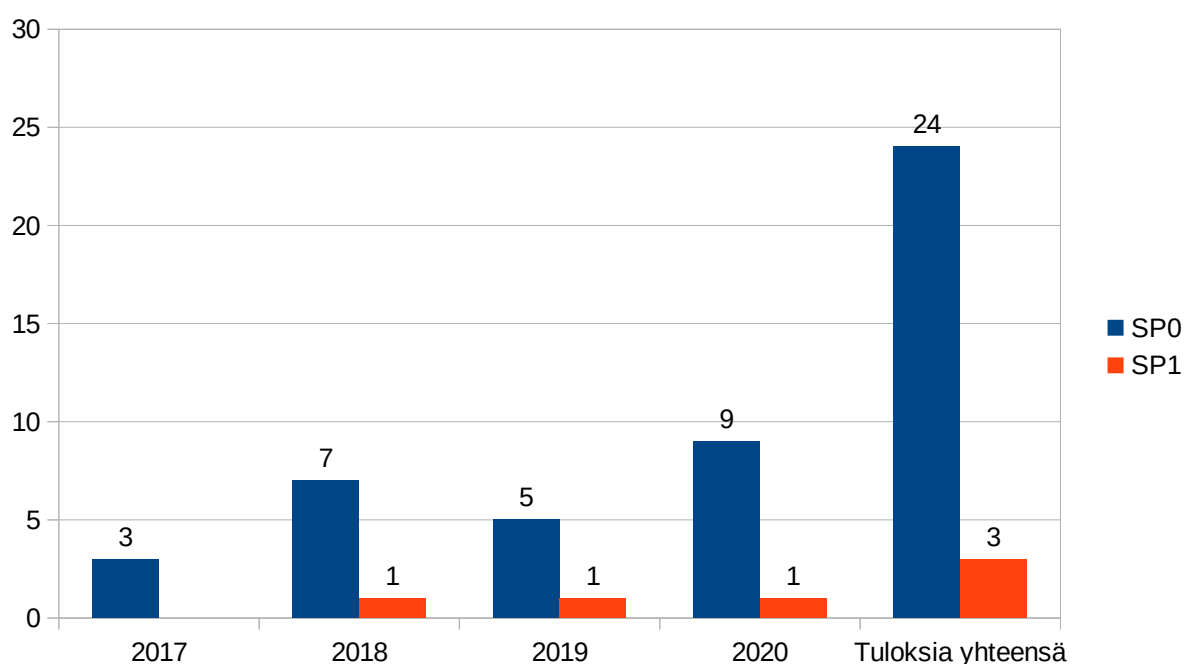
On tärkeää muistaa, että selkänikamissa voi olla paljon muitakin sairauksia kuin spondyloosi, joten spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina ole sama kuin terve selkä. Välimuotoiset nikamat erityisesti lannerangan lopun ja ristiselän välissä (L7–S) ovat melko yleisiä ja altistavat ristiselän kivuille tai toimintahäiriöille usein jopa enemmän kuin spondyloosi.

(Lähde: ELT Anu Saikku-Bäckström, Suomen Kennelliitto)

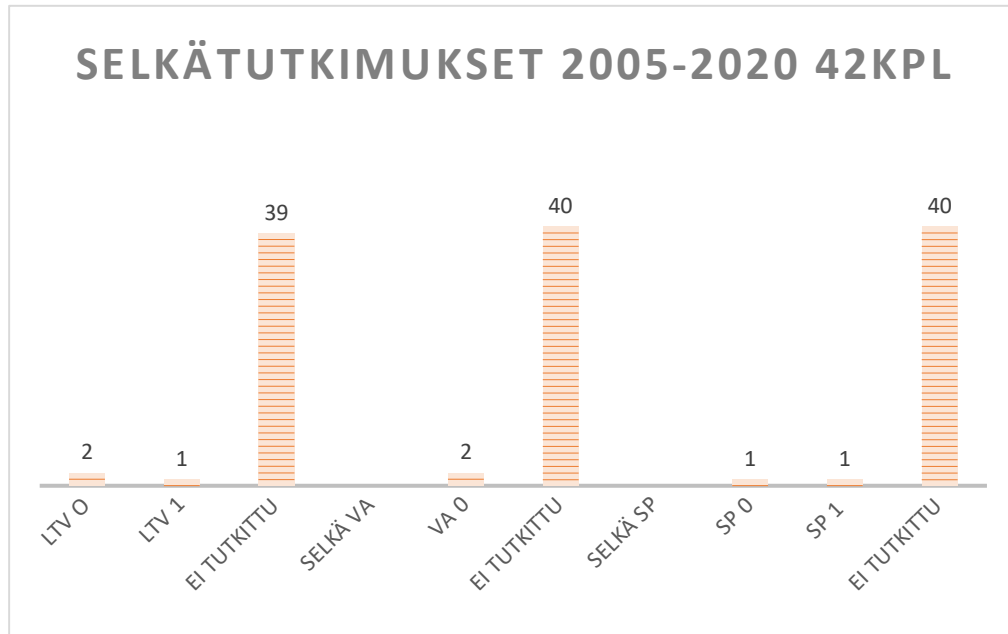
Canarioilla spondyloosille altistavat rakenteen notkoselkä sekä takakorkeus. Presa Canarioiden selkälausuntojen perusteella spondyloosi ei ole yhtä yleinen ongelma kuin aiemmin mainitut selkäongelmat (välimuotoinen lanne- ristinihka sekä nikamaepämuodostumat) sillä spondyloosilöydöksiä ei ole. Tämä saattaa johtua myös siitä, että selkävuvatut koirat ovat olleet niin nuoria ettei spondyloosia ole voitu lausua (alle 2v.) ja spondyloosi on voinut kehittyä vasta myöhemmin iän myötä.

Taulukko 22. Spondyloosilausunnot 2014-2020

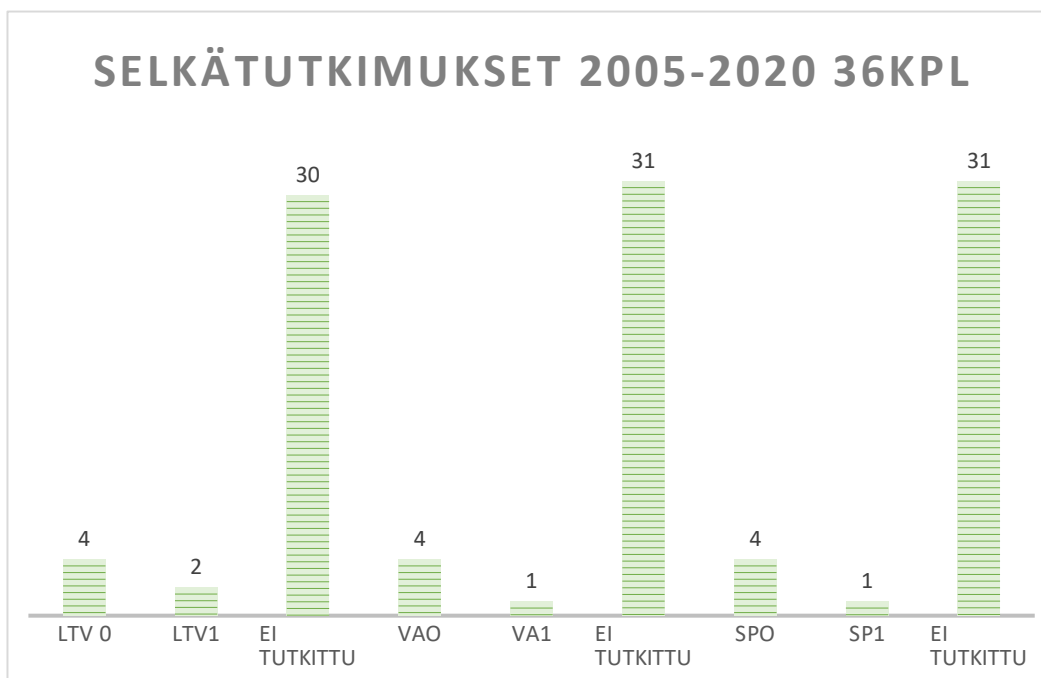
Vuosi	SP0	SP1	SP2	SP3	SP4	Yhteensä
2017	3	0	0	0	0	3
2018	7	1	0	0	0	8
2019	5	1	0	0	0	6
2020	9	1	0	0	0	10
Yhteensä	24	3	0	0	0	27

Taulukko 23. Spondyloosilausunnot 2017-2020 graafisesti

Taulukko 24. Jalostukseen käytettyjen narttujen selkätutkimustaulukko

Taulukko 25 Jalostukseen käytettyjen urosten selkätutkimustaulukko

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Ylimääräiset ripset (distichiasis ja ektooppinen cilia)

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksimmat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilia kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (siristys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilia). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilia ja selkeitä oireita aiheuttavat distichiat) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen.

Entropion eli luomen sisäänkiertymä

Entropion on tavallisimmin alaluomessa esiintyvä virheasento, jolloin luomi kiertyy sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen / ihon osuessa silmän pintaan. Tyypillinen oire on silmän kynelehtiminen roskan tunteen takia. Lyhytkuonoisilla koiraroduilla entropion esiintyy tavallisimmin nenänpuoleisessa alaluomessa, jolloin myös alaluomen kyynelkanavan aukko kiertyy liiaksi sisään, eikä siten viemäri kyyneliä normaalisti. Tämä lisää kynelehtimistä. Isommilla koiraroduilla entropion voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää.

Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireina ovat tällöin kynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropion ei aiheuta näkyviä oireita. Pidempään jatkuva sarveiskalvon ärsytystila johtaa sarveiskalvon nenänpuoleisen kulman pigmentoitumiseen (pigmentary keratitis), jota esiintyy erityisesti lyhytkuonoisilla kääpiörotuisilla koirilla.

Ektropion / makroblepharon

Luomen uloskiertymä (ektropion) ja liian suuri luomirako (makroblepharon) ovat melko tavallisia löydöksiä erityisesti suurilla koiraroduilla. Pahimmillaan luomiraot ovat niin suuret, että ala- ja yläluomi ovat keskeltä uloskiertyvät ja reunoilta sisäänkiertyvät. Tällöin luomien rakenne muistuttaa timanttia ja siitä käytetäänkin diamond eye -nimitystä.

Pään suuri koko, ”numeroa liian suuri iho”, isohko silmäkuoppa ja siihen suhteessa liian pieni silmämuna aiheuttavat epäsuhdan, jolloin silmäluomen reunat eivät enää asetu sievästi silmää vasten, eivätkä siten toimi normaalisti. Nenänpuoleinen kulma voi olla poikkeuksellisen avoin pitkäkuonoisilla koiraroduilla, jolloin siihen kertyy runsaasti eritteitä. Esiin pilkkottavien luomien sisäpintojen ja silmämunan sidekalvot ovat alttiita vedolle, pölylle ja UV säteilylle ja toistuvat sidekalvon tulehdukset ovat tyypillisiä. Kyynelen levittyminen voi olla puutteellista ja siten sarveiskalvojen pinnat voivat ahavoitua ja tulehtua. Vanhemmiten ihon elastisuuden muuttuessa luomet alkavat roikkua usein

entistä pahemmin. Tavallisimmin alaluomi on osin irti silmän pinnasta ja uloskiertävä (ektropion), mutta myös yläluomi voi alkaa roikkua silmän päällä, aiheuttaen ongelmia näkökyvyille.

Makroblepharonia voi esiintyä myös kääpiöroduilla. Näillä roduilla on usein suhteessa liian matala silmäkuoppa ja liian suuri silmämuna. Tällaisella potilaalla ilme on lepotilassakin ”pelästynyt tai mulkoileva” johtuen valkean kovakalvon (”valkuaisen”) näkymisestä kauttaaltaan silmän reunoilla. Luomien sulkeminen voi olla puutteellista ja sarveiskalvon vauriot tyypillisiä. Pahimmillaan liian suuret luomiraot yhdessä matalan silmäkuopan ja liian suuren silmämunan kanssa altistavat silmän ulospullahdukselle (proptosis) tappelun / kolarin yhteydessä.

Samoin kuin entropion / trichiasis -koiria, lieviä ektropion / makroblepharon -diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan.

Taulukko 26. Silmätutkimuslausunnot

Tilasto poimittu Kennelliiton järjestelmästä 27.11.2020

Koiria tutkittu yhteensä 2006-2020 96kpl		
Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	39	39
Distichiasis, todettu	26	25
Ektooppinen cilia, todettu	1	1
Kaihin laajuus, lievä	1	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	1	1
Makroblepharon/silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	5	5
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	4	4
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	5	5
Silmämuutosten vakavuus, lievä	14	14
Silmämuutosten vakavuus, vakava	2	1

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 27. Kuolinsyytilasto

Tilasto poimittu Kennelliiton järjestelmästä 27.11.2020

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Luusto- ja nivelsairaus	2 vuotta 9 kuukautta	14
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	4 vuotta 2 kuukautta	12
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 6 kuukautta	7
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	5 vuotta 5 kuukautta	4
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 8 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	5 vuotta 8 kuukautta	3
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 3 kuukautta	3
Muu sairaus, jota ei ole listalla	5 vuotta 4 kuukautta	3
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	10 vuotta 6 kuukautta	2
Sydänsairaus	4 vuotta 6 kuukautta	2
Selkäsairaus	2 vuotta 4 kuukautta	2
Pennun synnyännäinen vika tai epämuodostuma	1 vuotta 5 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	1 vuotta 4 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	1 vuotta 8 kuukautta	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	4 vuotta 0 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	1 vuotta 5 kuukautta	1
Kaikki yhteensä	4 vuotta 0 kuukautta	60

Cananrioiden yleisin kuolinsyy on luusto- ja nivelsairaudet ja toiseksi yleisin tapaturma tai liikennevahinko. Kaikkia kuolleita ei tietävästi myöskään ole ilmoitettu jalostustietojärjestelmään kuolleiksi eikä 12 kuolinsyytä ole ilmoitettu lainkaan.

Kennelliiton järjestelmässä kuolinsyiden lisätiedoissa on mainittu mm. muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö , lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko sekä lannerankavaiva (joka aiheuttaa iän myötä takapään heikkoutta), polvien nivelrikko, polven ristsidevaurio 2kpl, kyynärniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko sekä kyynärnivelen luutumishäiriö; irtopala; UAP 2kpl, luusyöpä polvissa sekä ristsiteen katkeaminen, LTV3 ja spondyloosimuutokset lannerangassa sekä polvien patellaluksaatio, mahalaukun kiertyminen, spondyloosi, LTV4 ja siitä johtuva kipu, sydänsairaus (keuhkoissa ja vatsaontelossa nestettä), kasvaimet, märkäkohtu, glomerulonefriitti(munuaisten vajaatoiminta) 3kpl.

Canarioharrastajien kasaamaan *epäviralliseen terveystilastoon* omistajat ovat ilmoittaneet seuraavia canarioilla havaittuja sairauksia ja vikoja: ristsideongelma/operoidut ristsiteet 6kpl, kinnervika 3kpl, lannenikamaepämuodostuma 2kpl, operoidut silmät 2kpl, löysät polvet, kilpirauhasen vajaatoiminta, operoidut polvet/polvidysplasia 2kpl, idiopaattinen päntärinä.

Kuolinsyiksi on *epäviralliseen terveystilastoon* ilmoitettu mm. munuaisten vajaatoiminta 4kpl , muut käytöshäiriöt 3kpl, käytöshäiriö; hallintaongelma 2kpl, käytöshäiriö; liiallinen aggressiivisuus, kyynärnivelen UAP 3kpl, epilepsia 2kpl, vesipää, lonkan sijoiltaanmeno, polvivamma, maksasuntti, osteosarkooma, sylkirauhasen vauroituminen, iho- ja korvasairaudet.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Rodun pentuekoko vaihtelee 5 ja 10 pennun välillä ollen keskimäärin 8 pentua.

Astumisvaikeudet

Rodun astumis- tai lisääntymisvaikeuksista ei ole tehty tutkimuksia.

Tiinehtymisvaikeudet

Rodun tiinehtymisvaikeuksista ei ole saatavilla tietoa/ei ole tehty tutkimuksia.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmista tietoa on hyvin vähän ja tietoon on tullut lähinnä synnytysskanavaan juuttuneita pentuja.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Pentujen hoitamiseen liittyvistä ongelmista ei ole saatavilla tietoa.

Pentukuolleisuus

Joitakin pentuja vuodessa syntyy kuolleena tai kuolee hyvin pian synnytyksen jälkeen.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Synnynnäisistä vioista tai virheistä ole tehty tutkimusta, mutta joitakin yksittäisiä vikoja on tiedossa. Näitä ovat napatyrä, häntämutka, luuston ongelmat, hammaspuutokset, vesipää ja vatsapeitteiden ongelmat

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Kanariandoggin rakenteen takakorkeus sekä mahdollinen notkoselkä (notkoselkä ei ole toivottava ominaisuus, mutta valitettavasti sitä voi esiintyä) altistavat selkäongelmille. Niukat kulmaukset altistavat ristisiteen repeämislle ja/tai katkeamisille. Löysä nahka voi tuoda mukanaan iho-ongelmia ja löysät silmäluomet silmäongelmia. Kanariandoggi kuuluu brakykefaalisiin eli lyhytkalloisiin rotuihin joten sillä voi myös esiintyä lyhytkalloisille tyypillisiä oireita kuten kuorsaus. Melko raskas ja etupainoinen rakenne voi myös altistaa etuosan nivelongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Huono lonkkaterveys, yleistyneet selkäongelmat.

Ongelmien mahdollisia syitä

Selkiä on vasta hiljattain alettu kuvaamaan ja tutkimaan (sekä lausumaan virallisesti), joten ei voida tietää kuinka uusi ongelma selkäsairaudet ovat ja kuinka paljon selkäongelmaisia koiria on jalostukseen käytetty aiemmin. Lonkkia on kuvattu suhteellisen vähän (40% kannasta) joten lopun kannan lonkkaterveydestä ei ole tietoa.

4.4. Ulkomuoto

Presa canarion rotumääritelmä kuvailee sen olevan mastiffityyppinen koira, joka on kohtuullisen kookas ja väriltään juovikas tai kellanruska valkoisin merkein. Se on selvästi molossityyppinen mutta silti ketterä ja voimakas, temperamentikas ja karski. Presa canario on rungoltaan säkäkorkeuttaan pidempi ja yleisrakenteeltaan vahva muttei liiallisen massava. Sopusuhtainen muttei tasapaksu.

Presa canario on alunperin työkoirarotu, joten sen tulisi säilyttää sekä käyttöominaisuutensa että toiminnallisuutensa rakenteenkin puolesta. Yhtenäisen rotutyypillisen ulkomuodon saavuttamiseksi on jalostukseen käytettävien koirien valinta tehtävä huolellisesti. Leimaa antavin piirre presa canarion ulkomuodossa on pää ja ilme, jotka erottavat sen muista roduista. On toivottavaa, että kasvattajat pyrkivät mahdollisimman rotutyypillisiin, tasapainoisiin ja terverakenteisiin koiriin välttämällä äärityyppisiä pään muodossa, koossa, massiivisuudessa ja nahan määrässä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää koirien takakulmauksiin, selkälinjaan (ei notko!) ja maskiin.

Koska presa canario on paitsi Suomessa niin myös maailmalla suhteellisen pienilukuinen rotu, on sen ulkomuodossa jonkin verran variaatioita ja myös ulkomuototuomarien näkemyksissä on eroja. Aiemmin suomalaisten ulkomuototuomareiden koulutukseen on ilmeisesti käytetty pelkästään rotumääritelmää sekä eläviä esimerkkejä, joten vuonna 2019 Presa Canario Finland ry toimitti kattojärjestölleen, Suomen Seurakoirayhdistys ry:lle päivitetyn materiaalin esimerkkikuvien kera.

Kennelliiton FCI 2 -ryhmän rotukohtaisista liioiteltujen piirteiden huomioimisohjeissa mainitaan myös:

”On äärimmäisen tärkeää, että koirat ovat mittasuhteiltaan sopusuhtaisia ja etteivät ne ole liian lihavia. Niillä tulee olla terve, vahva rakenne, jotta ne pystyvät kantamaan tyyppillisesti raskaan runkonsa ja päänsä rotumääritelmän mukaisesti. Niiden on liikuttava vaivattomasti ja terveesti. Raskas hengitys samoin kuin erittäin raskas, matalalla kannettu pää on virhe niin pienissä kuin suurissakin roduissa. --

Kapeat etuosat, käyrät eturaajat ja heikot välikämmenet samoin kuin pihtikintut ja puutteelliset tai liian voimakkaat takakulmaukset ovat virhe kaikilla roduilla, mutta näiden seikkojen huomiointi on erityisen tärkeää ryhmän 2 raskaiden rotujen kohdalla.

Mastiffityyppisillä koirilla on runsaasti löysää nahkaa, joka ei koskaan saa olla liiallista. Liioiteltu nahka aiheuttaa iho-, silmä- tai huuliongelmia. –

Ihon tulee olla terve, vailla merkkejä ärsytyksestä. Monilla tämän ryhmän roduilla on edelleen vartiointitaitumusta ja terävyyttä. Rotutyypilliset piirteet tulee säilyttää, mutta niiden tulee olla sopusoinnussa kaikkia rotuja koskevien suositusten ja arvosteluohjeiden kanssa.”

(Lähde: Rotukohtaiset ohjeet (RKO) liioiteltujen piirteiden huomioimisesta ulkomuotoarvostelussa, Suomen Kennelliitto)

Rotumääritelmä kertoo rodun ulkonäöstä seuraavaa:

PÄÄ: Jykevä, lyhytkalloista tyyppiä (brakykefaalinen), täyteläinen; pään nahka on paksua. Pää on muodoltaan hieman pidentynyt kuutio. Kallon ja kuono-osan linjat ovat yhdensuuntaiset tai hieman nousevat.

Kallo: Edestä ja sivulta katsottuna loivasti kaareutunut, otsaluu on melko tasainen. Kallo on lähes yhtä leveä kuin pitkä. Kulmakaaret ovat selvästi erottuvat, poski- ja puremalihakset voimakkaasti kehittyneet mutta eivät ulkonevat, nahka on löysää. Niskakyhmy on vähäinen.

Otsapenger: Selvästi havaittava mutta ei jyrkkä. Keskellä otsaluuta sijaitseva otsauurre on korostunut ja pituudeltaan noin kaksi kolmasosaa kallosta.

Kirsu: Leveä, voimakkaan mustapigmenttinen, kuonon kanssa samassa linjassa. Sieraimet ovat suuret, ja hengitys on vaivatonta.

Kuono: Kalloa lyhyempi, tavallisesti noin 40 % koko pään pituudesta. Kuonon leveys on 2/3 kallon leveydestä. Tyvestään hyvin leveä ja kapenee hieman kohti kirsua. Kuononselkä on tasainen ja sivusta katsottuna suora, poimuton.

Huulet: Ylähuulet ovat riippuvat mutta eivät liioitellut. Edestä katsottuna huulien yhtymäkohta on ylösalaisin käännetyn V:n muotoinen. Huulilinja ei ole aivan vaakasuora. Huulten limakalvot ovat tummat.

Leuat / hampaat: Leikkaava purenta tai lievä alapurenta (enintään 2 mm). Tasapurenta hyväksytään mutta se ei ole toivottava, koska se edistää hampaiden kulumista. Leuat ovat leveät. Hampaat ovat isot ja hyväasentoiset. Poskihampaat ovat kookkaat, etuhampaat pienet, kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet.

Silmät: Soikeahkot, kooltaan keskikokoiset tai suuret, kaukana toisistaan mutta eivät syvällä sijaitsevat eivätkä ulkonevat. Silmäluomet ovat mustapigmenttiset ja hyvin tiiviit, eivät koskaan löysät. Silmien väri on tummanruskeasta keskiruskeaan karvapeitteen väristä riippuen; silmät eivät koskaan saa olla vaaleat.

Korvat: Keskikokoiset, kaukana toisistaan, lyhyt- ja hienokarvaiset. Korvat kiinnittyvät hieman silmälinjan yläpuolelle ja riippuvat päänmyötäisesti, taittuneina ruusukorvat. Hyvin ylös kiinnittyneet ja lähellä toisiaan sijaitsevat korvat ovat epätyypilliset. Maissa, joissa typistys on sallittua, korvat on typistetty pystyiksi. (Huom. Suomessa typistyskielto.)

KAULA:

Hieman lyhyempi kuin pään koko pituus. Kaulanalusnahka on löysää ja muodostaa pienen kaulapussin. Kaula on tanakka, suora, hieman sylinterimäinen ja lihaksikas.

RUNKO:

Pitkä, leveä ja syvä.

Ylälinja: Suora; lihaksisto on hyvin kehittynyt, mutta ei liioiteltu. Ylälinja nousee hieman säästä kohti lantiota; säkä on 1-2 cm lantiota alempana.

Lantio: Keskipitkä, leveä ja pyöristynyt. Se ei saa olla pitkä, sillä se rajoittaa liikkeitä. Narttujen lantio on tavallisesti leveämpi kuin urosten.

Rintakehä: Erittäin tilava, rintalihakset ovat hyvin kehittyneet. Sekä edestä että sivulta katsottuna rintakehän tulee ulottua vähintään kyynärpäiden tasolle; ympärysmitta on tavallisesti 45 % säkäkorkeutta suurempi. Kylkiluut ovat selvästi kaarevat.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on hieman kohoava, ei koskaan löysä. Vyötärö vain hieman erottuva.

HÄNTÄ: Tyvestään paksu ja kärkeä kohti kapeneva, ulottuu korkeintaan kinnerniveleen, keskikorkealle kiinnittynyt. Koiran liikkeessä häntä kohoaa sapelimaisesti mutta ei kiertyneenä eikä selkää kohti kaartuen. Levossa häntä riippuu suorana kärki hieman kaartuneena.

RAAJAT:

ETURAAJAT:

Lavat: Viistot.

Olkavarret: Hyvin kulmautuneet ja viistot.

Kyynärvarret: Tasapainoiset ja suorat, vahvaluustoiset ja hyvin lihaksikkaat.

Kyynärpäät: Eivät saa olla liian tiiviisti rungonmyötäiset eivätkä ulkonevat.

Välikämmenet: Hyvin vahvat ja hieman viistot.

Etukäpälät: Ns. kissankäpälät, varpaat ovat kaareutuneet, eivät liian tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat hyvin kehittyneet ja mustat. Kynnet ovat tummat, valkoiset eivät ole toivottavat mutta niitä voi esiintyä karvan väristä riippuen.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaa katsottuna vahvat ja täysin yhdensuuntaiset.

Reidet: Pitkät ja hyvin lihaksikkaat.

Polvet: Kulmaukset eivät ole kovin voimakkaat, eivät kuitenkaan niukat.

Kintereet: Aina matalat.

Takakäpälät: Hieman etukäpäliä pitemmät, muutoin samanlaiset.

NAHKA:

Paksu ja joustava, kaulassa hieman löysemää kuin muualla. Koiran ollessa tarkkaavainen otsaurteen ja ohimoiden väliin muodostuu useita symmetrisiä ryppyjä.

KARVAPEITE

Karva: Lyhyttä, kovaa, hyvin pinnanmyötäistä, ilman pohjavillaa (jota voi kuitenkin esiintyä kaulassa ja reisien takaosassa), karkealta tuntuva. Karva on hyvin lyhyttä ja hienolaatuista korvissa, hieman pitempää säässä ja reisien takaosassa.

Väri: Juovikas (brindle), sävyltään lämpimän tummanruskeasta vaaleanharmaaseen tai vaaleankeltaiseen; yksivärinen kellanruskeasta hiekanruskeaan. Valkoista väriä voi esiintyä rinnassa, kaulan alapuolella, etukäpälässä ja takakäpälien varpaissa, mitä vähemmän sen parempi. Maski on aina musta, eikä se saa nousta silmien tasoa korkeammalle.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Urokset 60-66 cm, nartut 56-62 cm; erittäin hyväntyyppisille yksilöille sallitaan 2 cm ylitys tai alitus.

Paino: Urokset 50-65 kg ja nartut 40-55 kg.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- Tasapurenta

VAKAVAT VIRHEET:

- Kaikki virheet jotka vaikuttavat koiran ilmeeseen ja tyyppiin.
- Virheelliset pään mittasuhteet.
- Hyvin voimakkaasti kovera kallon ja kuonon profiili (ylikorostunut otsapenger).
- Lanne ja säkä samalla korkeudella.
- Virheellinen raajojen asento.
- Neliömäisyys.
- Kolmiomainen tai kapea pää (ei kuutiomainen).
- Ohut, käyrä tai epämuodostunut häntä; korkealle kiinnittynyt häntä.
- Notko tai köyry selkä.
- Vaaleat (keltaiset) silmät; vinot tai hyvin lähekkäin sijaitsevat silmät; painuneet tai ulkonevat silmät.
- Liian voimakas alapurenta.
- Riittämätön maski.
- Hammaspuutokset (paitsi P1)

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

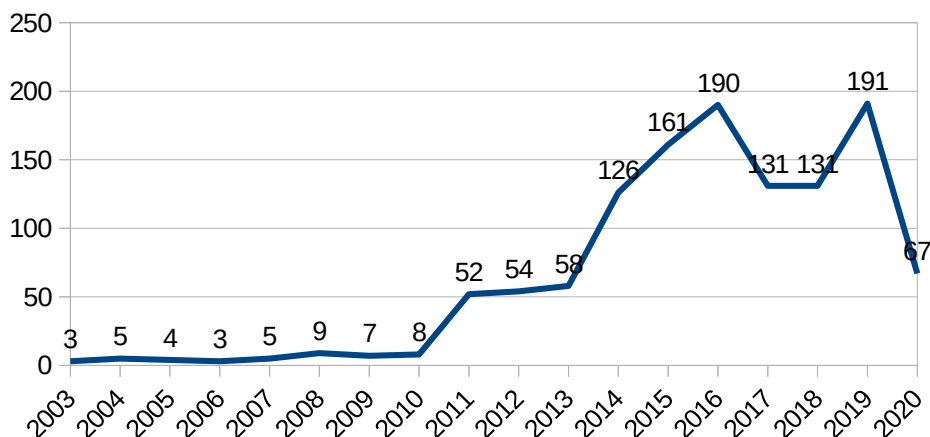
- Vihaisuus tai liiallinen arkuus.
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Täydellinen pigmentinpuutos kirsussa.
- Liian suuret valkoiset merkit.
- Yläpurenta.
- Säkä lantiota korkeammalla; laskeva ylälinja.
- Siniset tai keskenään eriväriset silmät.
- Typistetty häntä.

(Rotumääritelmä: Suomen Kennelliitto)

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

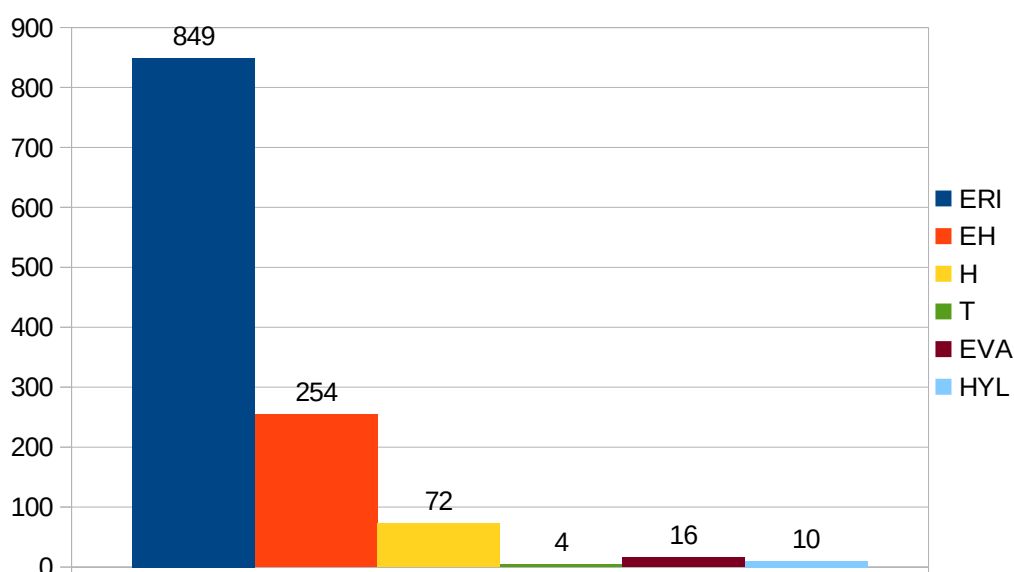
Presa canarioiden näyttelykäyntien määrä on noussut vuosi vuodelta ollen vuoden 2014 jälkeen reilusti yli 100 käynnin, toki kehissä nähdään usein samoja koiria. Suurimmissa näyttelyissä on lisäksi yleensä edustettuna myös kasvattajaluokka vähintäänkin yhdellä kasvattajalla.

Taulukko 28. Rodun näyttelykäyntien määrät vuosittain

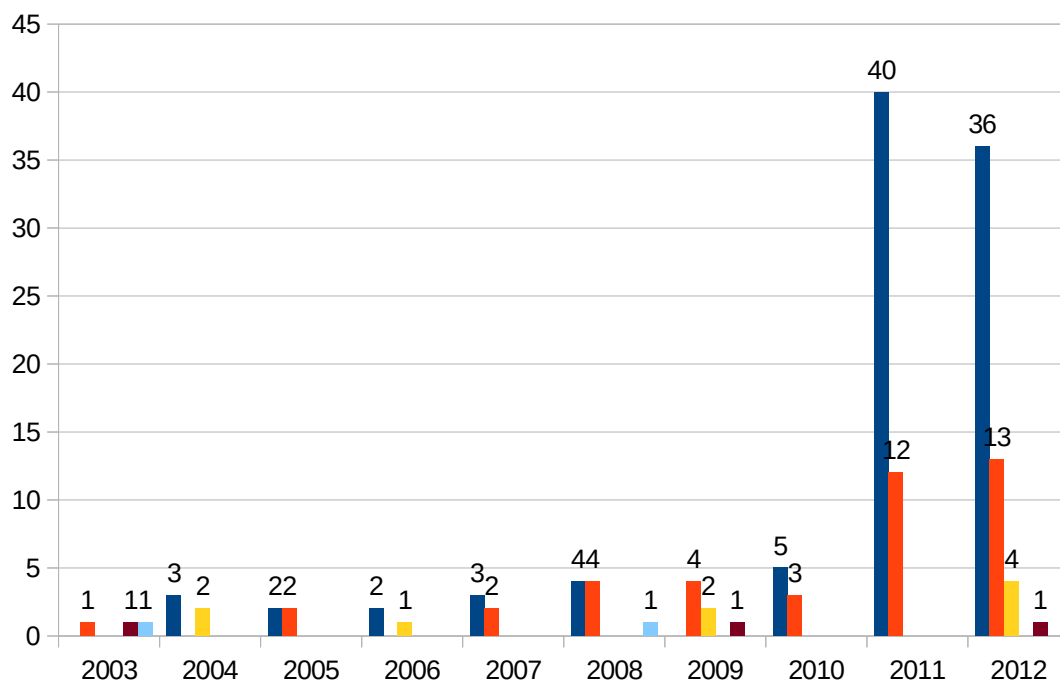
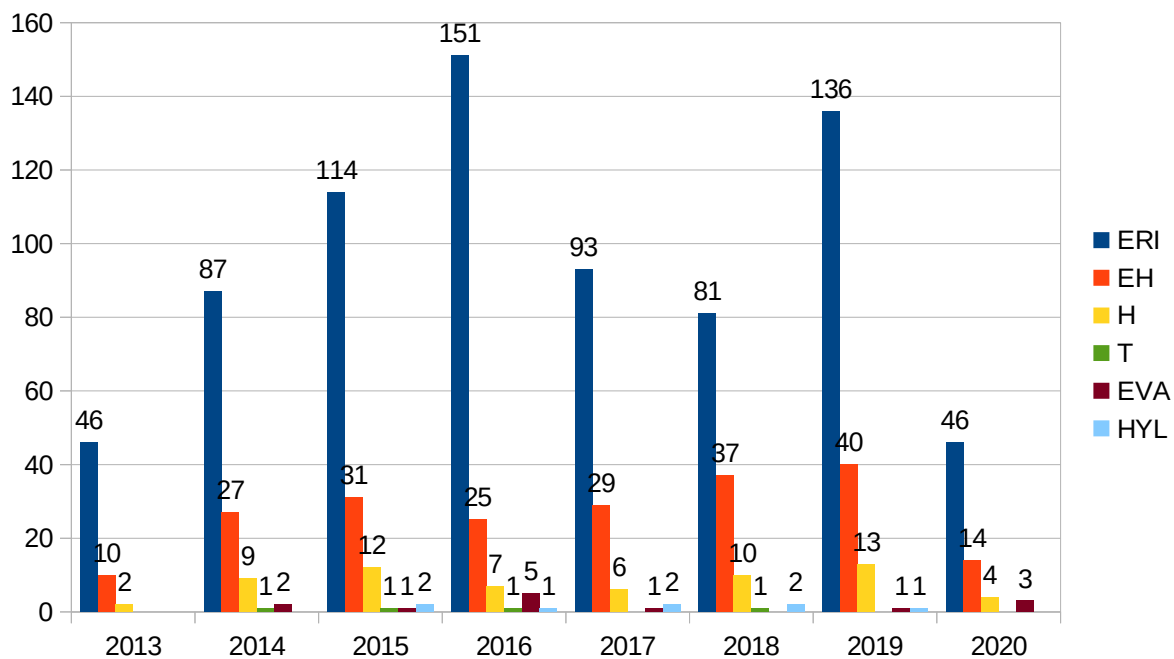
Näyttelyiden arvosanoista suurin osa, 70,45% on erinomaisia, 21,1% erittäin hyviä, 6% hyviä, 0,33% tyydyttäviä, 1,32% Ei ole voitu arvostella ja 0,8% hylättyjä. Näyttelyarvosanojen perusteella Suomen canariot ovat siis suurimmaksi osaksi erinomaisia, mutta täytyy muistaa että kyseessä on varsin nuori ja vähälukuinen rotu, joten myös tuomarien tietämys ja kokemus rodusta voi olla vielä osin heikkoa ja/tai näkemys vaihdella. Näyttelyissä on kuuleman mukaan nähty jopa tuomari joka arvioi koiria internetin hakupalvelusta tulostamaansa kuvaan verraten, joten on todettava että yhdistyksellä on vielä työsarkaa näyttelytuomarien koulutuksen parantamisen parissa. HYL -arvosanojen syitä on mm.tuomarille ärähtäminen eli liiallinen aggressiivisuus. Tässä on huomattava se, että varautuneisuus vieraita kohtaan on rodunomaista käytöstä, mutta liiallista se ei saa olla.

Jalostustarkastuksia ei ole vielä päästy järjestämään sillä jalostustarkastusprofiilit on saatu luotua vasta vuonna 2020 ja ovat vielä Suomen Kennelliitossa tarkistettavina.

Taulukko 29. Rodun kaikkien näyttelytulosten jakautuminen 2003-2020

Taulukko 30. Rodun kaikkien näyttelytulosten jakautuminen vuosittain 2003-2020

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Presa canario on voimatyyppin koira. Voimaa se on tarvinnut esimerkiksi taistellessaan laumaansa uhkaavia irtokoiria vastaan mutta sen on silti täytynyt olla ketterä liikkeessaan karjan parissa. Tilava rintakehä mahdollistaa hengityselinten hyvän suorituskyvyn. Vain hieman suun reunasta roikkuvat huulet ovat helpottaneet hengitystä purennan ollessa kiinni, liian suuret huulet taas luovat riskin itsensä puremiseen ja toisaalta taistelussa toisen koiran puremaan. Paksu ja ”ylimääräinen” nahka on taistelussa ollut etu kun vastustajan purema ei ulotu kriittisiin elimiin.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Canarioiden keskuudessa on havaittavissa ”äärikoirien” määrän kasvua, varsinkin ulkomailla. Tunnutaan arvostavan nopeasti kasvavia ja kehittyviä koiria sekä sitä, että koira on jo nuorena mahdollisimman massava. Rotu on kuitenkin hitaasti kehittyvä ja useat rotutyypilliset ominaisuudet kehittyvät lopulliseen muotoonsa vasta koiran aikuistuesssa. Jos koira on jo nuorena ikäisekseen ”valmis”, saattaa kyseinen koira kehittyä iän myötä ”ääriytyypiseksi” joiltain osin (rungen massa, nahkan määrä, luuston voimakkuus). Saattaa käydä niin, että näiden ääriytyyppisten koirien nuorena saavutetut näyttelymeriitit antavat kuvan oikean tyyppisestä rodun edustajasta ja niitä käytetään herkästi jalostukseen. Tämä saattaa pidemmällä aikavälillä muokata rodun ulkoista olemusta pois alkuperäisestä sopusuhtaisesta ja ketterästi liikkuvasta koirasta. Paitsi liikkeeseen ja olemukseen, liiallinen massa ja suuri koko vaikuttaa myös koiran terveyteen heikentävästi:

”Koiran tai rodun koon yläraja on oikeasti olemassa. Luiden poikkipinta-ala voi kasvaa ainoastaan kaksinkertaiseksi, mutta massa eli tilavuus kolminkertaiseksi. Tämän takia kookkaan rotunsa edustajan luut ovat suhteellisesti ohuempia kuin pienemmän yksilön. Jossain tulee siis vastaan se raja, jossa luut eivät enää kykene kantamaan kasvavaa massaa eivätkä luuston rakenteet pysty toimimaan rikkoutumatta.”

(Lähde: Palveluskoirat -lehti 1/2018, Anu Valve , alkuperäinen artikkeli Inka Vaskimo)

Kuonon pituuteen sekä kallon pyöristymiseen tulisi myös kiinnittää huomiota jottei brakykefaalisen oireyhtymän oireet lisäänty rodussa.

Myös rodun tyyppillinen luonne saattaa kärsiä liiallisen näyttelykoirajalostuksen myötä. Haettaessa nuorena valmiita, menestyviä näyttelytähtiä, voidaan tulla suosineeksi rauhallista, jopa flegmaattista luonnetyyppiä. Tällaisen koiran esittäminen ja käsittely on helpompaa kuin energisen, jopa erittäin vilkkaan koiran. Lopputuloksena saattaa olla liian raskasta tyyppiä oleva flegmaattinen, toimintahaluton koira jonka motivoiminen muihin harrastuksiin on haastavaa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

2021-2025

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Ennen JTO:n ja Pevisan voimaantumista jalostukseen on vuoteen 2020 mennessä käytetty 37 urosta ja 43 narttua, eli jalostuksen ulkopuolelle on jäänyt 443 koiraa, mikä on 84,70% koko kannasta.

Kennelliiton jalostustrategian mukaan ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku kaksi (2) rodun keskimääräisellä pentuekolla.

Kanariandoggin pentuekoko on keskimäärin 8 pentua, joten näinollen jalostukseen tulisi käyttää 25% rodun koirista ($2 : 8 \times 100 = 25\%$)

Koko kannasta (523kpl) pitäisi jalostuskäytössä siis olla 131 koiraa, joten jalostuskäytön ulkopuolelle on jäänyt liikaa koiria.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuositukset ja Pevisan ajantasaisuus arvioidaan niiden tultua voimaan, seuraavassa JTO:n päivityksessä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Laajentaa geenipohjaa, vähentää samojen koirien liiakäyttöä jalostuksessa ja löytää jalostuskäyttöön myös ne koirat jotka eivät käy esimerkiksi näyttelyissä mutta joissa olisi hyvää jalostusmateriaalia.

Käyttäytyminen ja luonne

Hyvä, vahva hermorakenne joka mahdollistaa ”helpon” arjen koiran kanssa.
Lisätä tutkittua tietoa (jalostus)koirien luonteista ja käyttäytymisestä.

Käyttöominaisuudet

Käyttöominaisuuksien (harrastusominaisuuksien) säilyminen ja niiden kartoittaminen innostamalla omistajia harrastustoimintaan.

Terveys ja lisääntyminen

Parantaa lonkka- sekä selkäterveyttä.

Ulkomuoto

Välttää liioiteltua ulkomuotoa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

- Jalostuksesta poistetaan DD-lonkkaiset.
Kuvauksen suosituskäraja 18kk.
- Suositellaan, että kyynärtulosten yhteenlaskettu summa ei ole parituksessa enempää kuin kaksi. Esim. $0/1 + 0/1 = 2$ tai $1/1 + 0/0 = 2$
Kuvauksen suosituskäraja 18kk.
- LTV3 ja LTV4 pois jalostuksesta, suositellaan selkien kuvauttamista.
- Ei kahta selkämuutoksellista yhteen, koskien kaikkia selkämuutoksia.
- Ei kahta silmämuutoksellista yhteen, koskee kaikkia silmämuutoksia.
- Jalostuksesta poistetaan 2/2 polvet, polvimuutokselliset yhdistettävä 0/0 polviin.
- Sektioon joutuneiden narttujen jalostuskäyttöä tulee harkita, sektioon johtaneista syistä riippuen.
- Jos luonnollinen astuminen ei onnistu, on jalostuskäyttöä harkittava uudelleen

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Uros: 30 pentua

narttu: 25 pentua

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Tavoite	Toimenpide
<ul style="list-style-type: none"> D-lonkkaisia koiria ei yhdistetä keskenään ja kyynärpäiden osalta yhteenlaskettu tulos saa olla korkeintaan 2. 	<ul style="list-style-type: none"> Kirjataan ehdot pevisa -ohjelmaan
<ul style="list-style-type: none"> Saada lisää tietoa luonteista ja niiden mahdollisista ongelmista Arkojen tai aggressiivisten koirien poistaminen jalostuksesta 	<ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan koiranomistajia käyttämään koiriaan luonnetta mittaavissa kokeissa ja jalostustarkastuksissa järjestetään luonnekysely kotikäyttäytymisestä ja lisääntymisestä Järjestetään ja kannustetaan kasvattajia käyttämään koiriaan jalostustarkastuksissa mikäli luonnetesti ei tunnu ”omalta” (kunhan profiilit saadaan kennelliitolta voimaan) lisätään tietoa jalostustarkastuksista kirjataan Pevisaan luonnetesteihin liittyvä ehto
<ul style="list-style-type: none"> Lonkka- ja kyynärniveldysplasian tutkimusmäärien kasvattaminen D-E-lonkkaisten osuus vähenee Kyynärtulokset paranevat 	<ul style="list-style-type: none"> Kannustetaan koiranomistajia kuvauttamaan koiransa, tuetaan mahdollisesti rahallisesti ja/tai järjestetään joukkokuvauksia Pevisa -ohjelma
<ul style="list-style-type: none"> Vähennetään samojen koirien liikakäyttö jalostuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään esimerkiksi jalostustarkastustilaisuuksien avulla löytämään ne koirat joissa voisi olla jalostusmateriaalia mutta jotka eivät käy esimerkiksi näyttelyissä pevisa -ohjelma

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Kasvattajat kokevat uhkana yksittäisten koiranomistajien vahinkopentueet (heikot terveystulokset omaavilla vanhemmilla) sekä D-lonkkien käytön, huonon hermorakenteen, huonon polvikulman ja sen, että jalostusta ei suunnitella tarpeeksi.

Muita uhkia voisivat olla kaventunut geenipooli, liian sairaaksi jalostetut rodun ääripäät sekä lisääntyneet selkä-, lonkka- ja kyynärongelmat.

Varautuminen ongelmiin

Joihinkin ongelmiin varautuminen on haastavaa (vahinkopentueet sekä jalostuksen suunnitelmallisuuden puute) mutta terveysongelmiin voidaan vaikuttaa juuri JTO:n valmistumisen sekä mahdollisesti PEVISA:n kautta. Lisäksi kasvattajien kannustus koirien tutkimiseen ja näin terveystietojen lisääntyminen helpottaa jalostusta tulevaisuudessa. Kasvattajat nostavat esiin myös kasvattajien vastuun siitä että tietää mitä myy ja pyrkii etsimään koirille sopivat kodit.

Jalostuksen mahdollisuuksina voidaan pitää sitä, että ulkomaantuonti on pieneksi roduksi suht aktiivista jolloin geenipoolia saadaan laajennettua kunhan koiria tuodaan laajasti eri linjoista. Lisäksi toivoa antavat ne kotimaiset koirat joilla on erinomaiset terveystulokset.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2021	<ul style="list-style-type: none">Laaditaan ja toteutetaan koti- ja lisääntymiskäyttämiskysely jäsenistölle (sähköposti/www-sivut/Google Forms)Järjestetään jalostuspäiväluento jalostustarkastuksista ja muista luonteen mittauksen menetelmistä
2022	<ul style="list-style-type: none">Julkaistaan koti- ja lisääntymiskäyttämisen tulokset www-sivuillaJärjestetään virallinen käyttämisen ja ulkomuodon jalostustarkastus
2023	<ul style="list-style-type: none">Uusitaan koti- ja lisääntymiskäyttämiskysely jäsenistölle
2024	<ul style="list-style-type: none">Järjestetään kesäpäivät ja samassa yhteydessä jalostusluento luustovioista
2025	<ul style="list-style-type: none">Järjestetään virallinen käyttämisen jalostustarkastusValmistellaan jalostuksen tavoiteohjelman päivitys vuosille 2026-2030Yleiskokous päättää PEVISA-ohjelmasta kaudelle 2026-2030

	<ul style="list-style-type: none">• Esitetään rj:lle ja SKL:lle rotuyhdistyksen yleiskokouksen PEVISA-päätös hyväksyttäväksi
--	--

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksia jäädään seuraamaan sekä tehdään tarvittaessa päivityksiä.

7. LÄHTEET

Suomen Kennelliitto

Palveluskoirat -lehti 1/2018

8. LIITTEET